

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Током српско-немачких дана разговора
око 200 грађана добило информацију и савет из
области пензијског и инвалидског осигурања

ГОВОРНИ АУТОМАТ
0-24h: 0700/017-017
по цени локалног
позива
или: 011/30-60-680

КАКО ДО НЕМАЧКЕ ПЕНЗИЈЕ

ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање

ДИРЕКТОР:
Драгана Калиновић

**ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК:**
Милена Јовановић

РЕДАКЦИЈА:
Булевар уметности бр. 10,
11070 Београд,
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:
011/2017-437
факс: 2017-437

**РЕДАКЦИЈА ЗА
ВОЈВОДИНУ:**
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@piovoj.rs

ШТАМПА:
Штампарија
Службени гласник

ОГЛАШАВАЊЕ:
011/2017-437

Рукописи и фотографије
се не враћају.
Електронско издање:
www.pio.rs/glasosiguranika

Свет све старији

Почевши од 1991. године, први октобар се широм света обележава као Међународни дан старијих особа, а да светска популација убрзано стари, статистика већ увелико показује.

Према проценама Светске здравствене организације, проценат популације старије од 60 година на планети ће се удвостручити, са око 11 одсто колико је било 2000, на 22 процента колико се предвиђа 2050, те ће укупан број људи старих 60 и више година достићи чак две милијарде. Очекује се да ће се у истом периоду готово учество-ручтити и број осамдесетогодишњака и старијих и досегнуће до 395 милиона.

И становништво наше земље стари, а тај процес, како тврде демографи, траје већ више од 40 година. Према резултатима последњег пописа из 2011, просечна старост у Србији је 42,2 године, а удео старих 65 и више година износи 17,4 одсто, што нас сврстава међу демографски најстарије земље света. О убрзаном старењу сведочи и поређење података са последња два пописа – просечна старост становништва од 2002. до 2011. порасла је за две године, број младих до 15 година је за 150.000 мањи, а број старих 85 и више година је скоро дупло већи и према резултатима

из 2011. износи 81.500. Просечна старост становништва у Србији највећа је у региону јужне и источне Србије, где је скоро сваки пети становник старији од 64 године.

Женско становништво у Србији је, према свим критеријумима, демографски старије од мушког, а према подацима из 2011, жене су у просеку од мушкараца старије за 2,6 година. У категорији старих 85 и више година жене су чак двоструко бројније.

Када је реч о позицији Србије у односу на друге земље, просечна старост становништва у нашој земљи мања је него у Немачкој, Италији, Аустрији и Грчкој, приближна је просечној старости грађана Словеније и Финске, док смо у просеку старији од становника Црне Горе и Хрватске.

Продужење животног века свакако представља тријумф развоја цивилизације. Људи живе дуже због боље исхране, бољих хигијенских услова, напретка медицине, здравствене заштите, образовања и економског благостања. Међутим, све већи број старијих подразумева и све више оних који неће бити у могућности да се старају сами о себи. Њихов број ће, према проценама, до 2050. у земљама у развоју бити четворостру-

ко већи. С годинама, такође, расте и ризик од деменције, па се предвиђа да ће широм света доћи до драматичног пораста броја особа са деменцијом као што је Алцхајмерова болест. Све ово доводи до потребе за дуготрајном негом, што често представља велики проблем, како због недоступности оваквих облика збрињавања, тако и због њихове високе цене.

Друштво свакако мора да се припреми за остарели свет, да се суочи са изазовима, али и да искористи могућности – мудрост, енергију и искуство старијих становника. С друге стране, сви треба да пробају да, колико год је то могуће, старе здраво. Здравно старење је макар делимично условљено здравим понашањем у ранијим фазама живота, а то укључује оно што једемо, колико смо физички активни, као и наш ниво изложености ризицима по здравље, као што су они изазвани пушењем, штетном потрошњом алкохола итд. Иако је важно водити рачуна о здрављу током целог живота, нека истраживања поручују да никад није касно почети, јер се, рецимо, ризик од преране смрти смањује за 50 процената чак и ако неко одустане од пушења између 60. и 75. године старости.

Весна Кадиф

УПРАВНИ ОДБОР РЕПУБЛИЧКОГ ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Сарадњом до стратегије

Усвојен Извештај о финансијском пословању у првој половини године и договорено да Радна група УО за реструктурирање сачини стратегију управљања имовином Фонда

Укупни приходи и примања Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање у периоду јануар–јун 2013. године остварени су у износу од 287,08 милијарди динара, што је 48,30 одсто од планираних средстава за ову годину. Остварени износ номинално је за 5,44 одсто већи од прихода остварених у истом периоду прошле године. Доприноси су, као основни приход Фонда, у овом периоду износили 143,72 милијарде динара, што је 47,53 одсто у односу на планирани износ на годишњем нивоу. У укупним приходима и примањима остварени доприноси учествовали су са 50,06 одсто, а номинално су за 7,14 одсто виши од доприноса остварених у истом периоду лане.

Најзначајније промене у првом полугодишту ове године које имају утицај на финансирање Фонда односе се на измене у Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање којима је извршено повећање стопе доприноса са 22 на 24 одсто, и то тако што су доприноси на терет запослених повећани са 11 на 13 процената, док је део који иде на терет послодавца остао исти, 11 одсто. За финансијски план Фонда значајне су и измене у Закону о ПИО и Закону о буџетском систему, којима је октобарско повећање пензија и накнада, као и плата запослених ограничено на 0,5 одсто. Још једна новина, уведена од јануара ове године, односи се на динамику исплате пољопривредних пензионера којима се принадежности од тада исплаћују једном месечно у целости, уместо из два дела као раније. То значи да ће ове године пољопривредни пензионери примити 11 и по пензија – од другог дела за децембар прошле године закључно са исплатом за новембар ове године, коју ће добити почетком децембра.

Када је реч о расходима Фонда, за првих шест месеци ове године износили су 287,85 милијарди динара, што је 48,43 одсто од планираних расхода на годишњем нивоу, а

номинално су за 5,62 одсто већи од расхода у истом периоду 2012. године. Просечна пензија у првој половини године за све категорије корисника износи 23.801 динар, што је 55,6 одсто од просечне нето зараде у земљи у овом периоду.

Чланови Управног одбора разматрали су и информацију Радне групе о Куршумлијској бањи и предлозима у вези са управља-

ноставно. Уложени су велики напори стручне службе Фонда и чланова Радне групе да би се прикупили сви релевантни подаци о стању објекта и припадајућег земљишта, и ниједан од прибављених података није био охрабрујући. Обилазак Куршумлијске бање и болнице „Жубор“ потврдио је да поступак око враћања објекта првобитној намени – лечењу и рехабилитацији пацијената, неће бити брз и једноставан, али ни немогућ.

Утврђено је, наиме, да су дуговања за струју, порез и остале неплаћене рачуне висока, да око уписа власништва такође има проблема и да Фонд сам нема довољ-

Са седнице
Управног одбора РФ ПИО

њем и располагањем имовином РФ ПИО. Да подсетимо, пресудом Апелационог суда у Нишу у марту ове године одбијена је жалба Републике Србије и потврђена првобитна пресуда Општинског суда у Куршумлији и Фонд је добио право својине на непокретностима Специјалне болнице „Жубор“ у Куршумлијској бањи, као и право коришћења припадајућег земљишта. Тако је овај поступак правоснажно окончан и основно питање је постало на који начин Фонд даље треба да управља овом својином.

Одлуком директора Фонда 16. априла образована је Радна група чији је задатак био да оде на терен, изврши увид у тренутно стање објекта и да предлоге у вези са управљањем и располагањем имовином Фонда. Веома брзо је постало јасно да је задатак који је добила Радна група изузетно сложен и да је ситуација са имовином веома компликована и захтевна, односно да враћање Специјалне болнице „Жубор“ првобитној намени неће бити ни брзо ни јед-

но средстава да објекат врати првобитној намени, што је основни циљ. Пошто су детаљно анализирана и размотрена могућа решења у вези са управљањем имовином Фонда, Радна група је утврдила да постоје четири начина на која се може поступити, самостално или у сарадњи са државом. Један би био продаја непокретности, други давање непокретности у закуп, трећи самостално управљање и четврти проналажење стратешког партнера.

Радна група сматра да продаја није одговарајуће решење, као ни давање у закуп, да самостално управљање захтева измену читавог низа прописа, законских и подзаконских аката, све до општих аката Фонда. Чланови Управног одбора усвојили су информацију Радне групе и након дуже расправе договорили да Радна група УО за реструктурирање сачини стратегију управљања имовином Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање.

Весна Анастасијевић

СРПСКО-НЕМАЧКИ САВЕТОДАВНИ ДАНИ ИЗ ПИО

Информације и одговори за око 200 грађана

Најчешће питање које постављају заинтересовани јесте колико још морају да чекају на немачку пензију

Овогодишњи српско-немачки дани разговора из области пензијског и инвалидског осигурања трајали су од 17. до 19. септембра, прва два дана у Крагујевцу, и последњи дан у Београду, у згради Службе 1 Филијале за град Београд. У правној помоћи и саветовању учествовали су стручњаци из Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање и Deutsche Rentenversicherung-а, са преводиоцима. Будући да је велики број српских држављана у неком периоду радио у Немачкој, интересовање за ову врсту саветовања је и ове године било очекивано велико.

– Прва два дана смо били у Крагујевцу и за 17. смо имали унапред пуну листу заказаних саветовања, а за други дан пре подне смо оставили слободне термине за људе који су дошли ненајављено. Један број њих који је желео да добије савет дошао је у среду пре подне. Укупно смо у Крагујевцу имали више од 80 саветовања, што мислим да је незнатно мање него прошле године у Новом Саду. Сви термини су и у Београду били унапред резервисани, од сарадника сам чуо да само два-три осигураника нису дошла, вероватно због кише, али је с друге стране дошао велики број људи који нису били најављени. За сваког заинтересованог смо одредили двадесет минута разговора, а како је и ранија пракса показала да је за једно саветовање обично потребно мање од двадесет минута, тај вишак времена је искоришћен за све који су дошли, без обзира на то да ли су имали заказано – објашњава Bruno Gÿra, представник немачког фонда за пензијско осигурање.

И од Миодрага Николића, директора филијале Фонда ПИО у Крагујевцу, која је била домаћин овог саветовања, сазнали смо да је оно испунило очекивања свих учесника.

– Првог дана термин је заказало чак 79 заинтересованих грађана, а дошло је 64, али је било и оних који нису имали заказано. И другог дана су долазили грађани којима је био потребан савет иако претходно нису договорили термин, и сви су примљени. Разговори су се одвијали у најбољем реду, поштоване су сатнице, а чак се долазило и пре времена. Запослени у Филијали Крагујевац су задовољни, а и немачке колеге су се позитивно изјасниле о организацији и о

Bruno Gÿra, представник немачког фонда за пензијско осигурање

томе како је саветовање у целини протекло. У сваком случају, све се одвијало по плану, грађани су добили потребне информације и одговоре, тако да је саветовање сигурно било од велике користи – истиче Миодраг Николић, директор крагујевачке филијале.

Deutsche Rentenversicherung је и ове године слао позиве на адресе оних осигураника који ускоро стичу услове за пензију, а Фонд ПИО је благовремено пласирао обавештење о овим сусретима кроз медије. Обавештење је било истакнуто и у свим организационим јединицама Фонда, као и

седам година српски пензионер. Каже да је девет година био запослен у Немачкој и да је за своје колеге са којима је радио такође успео да добије потребне информације које ће им пренети. Саветодавци су, према његовим речима, били веома љубазни, ефикасни и предусретљиви.

У зграду Службе 1 Филијале за град Београд на Новом Београду на консултације са експертима дошла је и Катица Делић, која је такође добила позив и одмах заказала саветовање. Она има специфичан проблем јер јој у евиденцији недостаје једна година

на сајтовима Завода за социјално осигурање и РФ ПИО.

У Београду је 72 грађана раније заказало долазак, а непријављених је дошло 28, али су и они могли да се обрате стручњацима два фонда за помоћ.

Драгиша Матијевић је из Ваљева дошао у Београд по позиву, и добио је информацију да треба да поднесе захтев како би постао корисник и немачке пензије, пошто је већ

После Крагујевца, и у Београду велика заинтересованост

И у Немачкој се подиже старосна граница

Старосна граница за редовну старосну пензију у Немачкој је 65 година, али је због продуженог животног века и смањеног наталитета, а да би се одржала стабилност пензијског система, одлучено да се граница за старосну пензију подигне на 67 година. То значи да се, почев од 1947. годишта, од 2012. подиже граница по један месец годишње, а од 2024. године по два месеца годишње, тако да ће од 1964. годишта за редовне старосне пензије важити старосна граница од 67 година.

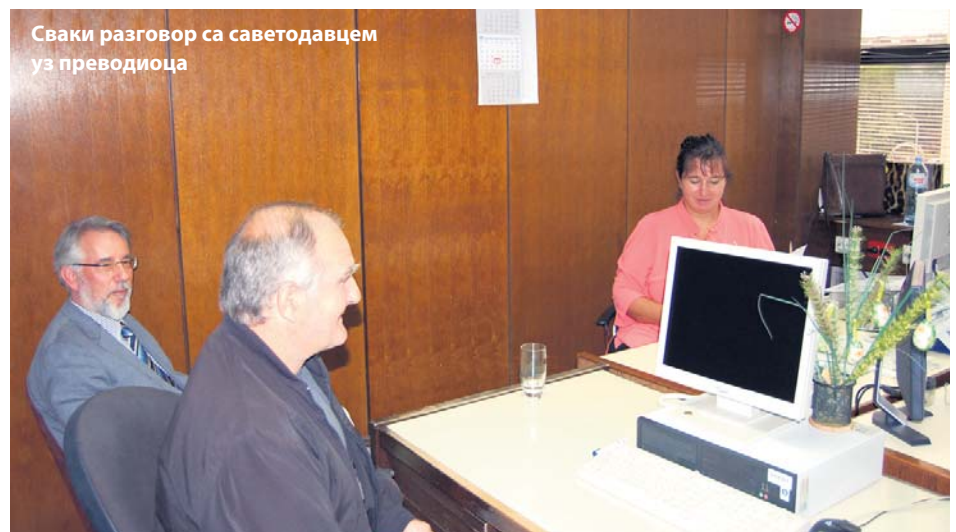
Подизање старосне границе на 67

осигураник годиште	подизање за број месеци	на старост	
		година	месеци
1947	1	65	1
1948	2	65	2
1949	3	65	3
1950	4	65	4
1951	5	65	5
1952	6	65	6
1953	7	65	7
1954	8	65	8
1955	9	65	9
1956	10	65	10
1957	11	65	11
1958	12	66	0
1959	14	66	2
1960	16	66	4
1961	18	66	6
1962	20	66	8
1963	22	66	10
1964	24	67	0

стажа у Немачкој. Саветници су објаснили да се такве грешке некад поткраду, и да податке о колегама са којима је заједно радила треба да пошаље у Немачку, јер су они могући сведоци који могу да потврде да је она ту једну годину заиста радила, иако није евидентирана. Катица Делић каже да је задовољна одговором који је добила, да ће поступити како јој је саветовано, и да је оваква врста разговора потребна.

Ката Петровић из Батајнице такође је унапред заказала долазак, и мисли да је ова врста разговора врло корисна. Она је до сада неколико пута плаћала преводиоца када се немачком носиоцу осигурања писаним путем обраћала пошто је некада радила у Офенбаху. Каже да је оваква комуникација много бржа и, наравно, бесплатна.

Новобеограђанка Милка Гајић отишла је 1. 5. 2007. године у пензију са 35 година стажа и 55 година старости. Повод за њен долазак на саветодавне дане је био што има и пет година стажа у Немачкој. Међутим, по немачком закону сви који су рођени после 31. 12. 1951. још немају услов за пензију. Ипак, објашњено јој је да може остварити право на немачку пензију и са 63 године, али неће

Сваки разговор са саветодавцем уз преводиоца

примати пун износ пензије који би јој био уплаћиван да има потребне године живота. Она је била веома задовољна одговором који је добила од немачких стручњака.

Олгица Вијатов из Великог Средишта у Немачкој је радила две године и шест месеци. Каже да је раније подносила захтев, али тада није испуњавала услов за старосну

пензију, због чега је добила негативан одговор од немачког носиоца осигурања. Од тада је прошло две године, и сад је добила позив да дође на саветовање. На саветовању јој је речено да ће 2017. моћи да оствари право на немачку пензију, јер ће тада имати 65 година живота.

О саветодавним данима за следећу годину биће разговора на састанку српских и немачких представника који ће се одржати крајем октобра. Тада ће се разматрати и у којим градовима ће бити одржана саветовања идуће године.

У Немачкој смо до сада увек имали један дан у Минхену и један и по дан у неком другом граду, ове године је то био Штутгарт. Тако смо и за Србију до сада планирали један дан у Београду, а један и по у другом граду. Ипак, због великог интересовања ћемо или повећати број колега који саветују, или ћемо увести још један дан у Београду, јер у главном граду Србије и околини имамо велики број осигураника којима можемо да се обратимо. Најинтересантније пита-

ње које постављају грађани јесте, наравно, колико још морају да чекају на немачку пензију. У Београду сам био већ седам, осам пута, а допадају ми се и Крагујевац и Нови Сад. Увек сам срдачно примљен, а и организација саветодавних дана је овде веома добра – наглашава представник немачког фонда, Bruno Gura. **Јелена Оцић**

Октобарска повишица

Изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању предвиђено је да се пензије од октобра ускладе за 0,5 одсто, што ће за просечан износ пензије, која је у јулу износила 24.028 динара, значити повећање за 120 динара. Посматрано по категоријама, корисницима из категорије запослених октобарски чек биће увећан за просечно 130 ди-

нара, корисници самосталне делатности просечно ће добити пензије више за 124 динара, а пољопривредни пензионери имаће чек увећан за просечно 51 динар.

Као што смо рекли, просечна пензија у Србији у јулу 2013, за све категорије и све врсте права, износила је 24.028 динара. По категоријама посматрано, за запослене 26.065 динара, самостал-

не делатности 24.831 динар и за пољопривредне пензионере 10.151 динар.

Законом о буџету РС и Финансијским планом РФ ПИО за 2013. годину предвиђена су средства за исплату пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања, тако да ће исплата бити реализована у целости и по утврђеној динамици. **Г. О.**

ИСПЛАТА ПЕНЗИЈА У ИНОСТРАНСТВО

Највише корисника у Републици Српској

Републички фонд ПИО редовно исплаћује пензије својим корисницима у иностранству. По овом основу је током прошле године трансферисано 1,016 милијарди динара, а ове пензије се, због великих административних трошкова и релативно ниских износа, исплаћују тромесечно, осим пензија за републике бивше СФРЈ, које се исплаћују сваког месеца.

Србија има потписане споразуме о социјалном осигурању са 26 земаља, и њима су регулисана питања признавања пензијског стажа, исплате пензија и друга питања из области социјалног осигурања. Те земље су: Аустрија, Белгија, БиХ, Бугарска, Црна Гора, Чешка, Данска, Египат, Француска, Холандија, Хрватска, Италија, Кипар, Либија, Луксембург, Мађарска, Македонија, Немачка, Норвешка, Панама, Пољска, Румунија (само здравствено осигурање), Словачка, Словенија, Швајцарска, Шведска и Велика

Британија. Споразуме о социјалном осигурању потписује Министарство рада, запошљавања и социјалне политике. Исплата свих иностраних пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања корисницима који имају пребивалиште, односно стални боравак ван Србије реализује се под условима предвиђеним међународним споразумом, а ако конвенција са том зе-

мљом није потписана – тада под условима реципроцитета.

Поред републике бивше СФРЈ, пензије зарађене у Србији стижу у још 20 земаља света, а то су: Немачка, Аустрија, Мађарска, Италија, Француска, Белгија, Луксембург, Холандија, САД, Чешка Република, Словачка Република, Бразил, Бугарска, Канада, Аустралија, Шведска, Норвешка, Велика Британија, Швајцарска, Данска. Према подацима за децембар 2012. године, у овим земљама било је укупно 44.258 корисника српских пензија.

Од свих страних земаља годинама је највише пензија из Србије одлазило у Немачку – око 8.300. Ситуација се, међутим, променила од 1. 1. 2012. године, откако Фонд ПИО исплаћује и војне пензије, па је сада земља у коју Србија исплаћује највише пензија Република Српска, и то за око 10.300 корисника. Поред Републике Српске, Фонд ПИО исплаћује пензије за 4.905 корисника у Црној Гори, за 4.917 у Македонији, у Словенији за 2.782 корисника, у Хрватској за 8.239, док је у Федерацији БиХ 6.783 корисника. Са свим државама из састава бивше СФРЈ Србија има закључене споразуме о социјалном осигурању којима су регулисана и питања исплате пензија, па се може рећи да је та сарадња на највишем нивоу. **Ј. Оцић**

РАЗМЕНА СТРУЧЊАКА ИНО ОСИГУРАЊА ФОНДОВА СРБИЈЕ И МАЂАРСКЕ

Заједно до више решених захтева

У недавно успостављеној размени стручњака на пословима ино осигурања између пензијских фондова Републике Србије и Републике Мађарске, Ивана Трнинић из Дирекције Покрајинског фонда боравила је у Централом пензијском фонду Мађарске.

– Постоје саветовања која су организована на вишим нивоима, на којима се уговарају и доносе неки стратешки документи од интереса за државе потписнице споразума о социјалном осигурању, уз учешће еминентних стручњака из ове области, међутим, на овом нивоу билатералне сарадње између Србије и

Мађарске имала сам прилику да на лицу места помогнем у решавању конкретних проблема. Односно, у сарадњи са колегама из пензијског фонда Мађарске, утврдили смо и тачно лоцира-

ли проблеме који су довели до застоја у решавању више од 20 предмета са захтевима наших осигураника, и пронашли начин како да их решимо – истакла је непосредан резултат ове сарадње Ивана Трнинић.

Она каже да мађарски фонд има сличну организацију рада, али и сличне проблеме. Најактуелнији су они везани за признавање стажа и уплата доприноса на пензијско осигурање из друге државе. Посебно имају потешкоћа да разумеју признавање стажа који се рачуна са увећаним трајањем (бенефицирани стаж), јер се по њиховом законодавству занимања која се класифи-

кују као тежа вреднују кроз друге погодности, а не у смислу да се осигураницима признаје више оствареног стажа осигурања и снижава старосна граница за одлазак у пензију. Ивана Трнинић је помогла колегама из Мађарске да боље разумеју одредбе из наших прописа које су им биле нејасне приликом поступања по захтевима осигураника и корисника права РФ ПИО. Она сматра да је ова размена стручњака била изузетно успешна јер су остварени непосредни контакти, што ће битно убрзати и олакшати будућу комуникацију између два фонда.

М. Мектеровић

Врњачка Бања домаћин

У досадашњих пет успешних Олимпијада за припаднике трећег доба, које су све одржане у Сокобањи, учествовало је више од 3.300 пензионера, који су освајали медаље, стизали први или последњи, држећи се олимпијског начела „Важно је учествовати“.

Ове године VI Олимпијада спорта, здравља и културе трећег доба одржава се од 30. септембра до 4. октобра на спортским и другим теренима Врњачке Бање. Учесници ће бити смештени у хотелима „Звезда“ и „Фонтана“, а Центар за рехабилитацију „Меркур“ ће бити носилац едукативних предавања из области здравства и пружања медицинске помоћи учесницима Олимпијаде.

Очекује се да ће у седам дисциплина (екипне – штафета у брзом ходању, фудбал – шут на гол, кошарка – слободна бацања, стрељаштво, пикадо, шах, и појединачна – риболов) учествовати до хиљаду такмичара, који ће доћи из свих крајева Србије, а најављено је и више екипа из иностранства.

Кошарка је новина овогодишње Олимпијаде, а уведена је у част 90 година од прве кошаркашке утакмице одигране у нашој земљи. Утакмица је одиграна у ОШ „Краљ Петар“ у истоименој београдској улици. Обележава се, такође, и 65 година од оснивања Кошаркашког савеза Југославије и пола века од освајања прве светске медаље. Управо то је и разлог да промотери овогодишње Олимпијаде буду кошаркаши који су у време освајања медаље играли за нашу земљу, а сада су и сами пензионери.

Још једна новина на шестој по реду Олимпијади спорта, здравља и културе трећег до-

ба су Олимпијски књижевни сусрети, тако да ће ове године, поред сликара, и пензионери посвећени писању моћи да колегама представе своје радове. Јер, Олимпијада трећег доба није замишљена само као спортско надметање, већ и као лична промоција и унапређење учесника на културном и здравственом плану.

јада је расла и по броју такмичара (од око 500 прве до 776 прошле године) и добијала на квалитету у погледу разноврсних садржаја и ван такмичарског дела.

Учесници Олимпијаде трећег доба су мушкарци и жене старији од 60 година, из Србије и из других држава. Претходних пет Олимпијада (2008, 2009, 2010, 2011. и 2012.

Када људи пређу 60. годину, тешко им је да чекају четири године до следећег такмичења, па се Олимпијада трећег доба, за разлику од праве, одржава сваке године. Започела је са пет такмичарских дисциплина примерених старијим људима (шах, пикадо, стрељаштво, риболов – као појединачне дисциплине, и оријентациони крос – као екипна), уз могућност промене дисциплина и повећања њиховог броја. Олимпи-

године) биле су, по општој оцени свих досадашњих учесника, успешно организоване. За само три године Олимпијада је прерасла у Олимпијски покрет трећег доба Србије, касније само Покрет трећег доба Србије.

Пошто су тенденције очито такве да је свака била бројнија од претходне, организатори с правом очекују рекордан број учесника на овим, шестим Олимпијским играма.

В. Анастасијевић

ОТВОРЕНА КАНЦЕЛАРИЈА ЗА ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ У НОВОМ САДУ

За лакше решавање проблема

Град Нови Сад недавно је, у оквиру Градске управе за социјалну и дечју заштиту, отворио Канцеларију за особе са инвалидитетом.

Ковилка Печеница, заменица начелника Градске управе за социјалну и дечју заштиту, истакла је да је ова канцеларија основана с циљем да допринесе бољој инклузији ОСИ и једноставнијем решавању проблема са којима се ове особе сусрећу.

– Четворо запослених – по један правник, економиста, архи-

текта и социолог, баве се, између осталог, пружањем брзих одговора и информација појединцима, удружењима и организацијама ОСИ, праћењем конкурса, реализацијом пројеката и сарадњом са донаторима, прикупљањем података за програм спровођења Акционог плана приступачности, а учествују и у изради софтверског програма за вођење евиденције приступачности – нагласила је Печеница.

Према речима социолога Љупке Мандић, запослене у Канце-

ларији, особе са инвалидитетом обраћају им се путем телефона и лично, често и са члановима породица, а питања су углавном у вези са запошљавањем. Некада им је потребна правна помоћ, или се распитују о могућности остваривања бенефиција.

– Грађани са инвалидитетом често нас информишу и о проблемима приступачности у граду и сугеришу нам шта би требало учинити по том питању – истакла је Љупка Мандић и додала да им се обраћају и организације ОСИ,

као што су Савез за спорт и рекреацију инвалида града Новог Сада и Новосадско удружење студената са инвалидитетом, са жељом да побољшају сарадњу.

Радно време Канцеларије за ОСИ, која се налази у Пословном центру „Аполо“, на Тргу слободе бр. 3, је од 7.30 до 15.30 сваког радног дана. Зграда има лифт, а заинтересовани могу доћи лично, могу се информисати позивањем броја 021/425-727, или на адреси kancelarijaosi@gmail.com.

Драган Кораћ

Отворен нови сервис у Дому „Сремчица“

Потпредседник Владе Србије и министар рада, запошљавања и социјалне политике, др Јован Кркобабић, отворио је у Дому „Сремчица“ нови сервис организован на основу пројекта „Предах за породице деце и

младих са сметњама у развоју“. Потпредседник Владе је истакао значај постојања услуга овога типа које су вишеструко корисне и за родитеље и за децу којима ће омогућити релаксацију и бољу социјализацију. Кркоба-

бић је најавио отварање „Предах услуга“ и у осталим домовима тог типа у Србији.

Државни секретар, Бранкица Јанковић, навела је „Предах услуга“ као пример добре праксе како се установе социјалне заштите могу трансформисати и пружати и другачије услуге из области социјалне заштите у циљу даље деинституционализације.

„Предах услуга“ подразумева повремено, краткорочно одвајање деце са сметњама у развоју од родитеља, с циљем осамостаљивања и социјализације деце, а намењена је пре свега родитељима, којима пружа могућност одмора од свакодневне бриге о детету и прилику за обављање различитих породичних и професионалних обавеза.

Отварању овог сервиса у Сремчици претходило је отварање Установе за дневни боравак деце, младих и одраслих са сметњама у развоју „Зрачак“ у Чачку – уз подршку Министарства рада, запошљавања и социјалне политике.

Сервиси подршке за ОСИ

Портал servisipodrske.info садржи базу података о свим доступним сервисима подршке за особе са инвалидитетом. Портал је резултат пројекта „Одрживи сервиси подршке за особе са инвалидитетом“, а његов циљ је да пружи информације о свим доступним сервисима подршке за ОСИ из области социјалне заштите, образовања и запошљавања.

Информације о локалним сервисима подршке могу се пронаћи по врсти услуга, или по граду, општини.

База података је намењена великом броју актера: актуелним и потенцијалним корисницима услуга, креаторима политике и доносиоцима одлука, као и пружаоцима услуга.

Заштита права пацијената

Када првог децембра ове године ступи на снагу Закон о заштити права пацијената, пацијенти у Србији имаће неколико врста заштите. У самим домовима здравља постоје саветници за заштиту права пацијената, али се сада уводе и саветници у градским или општинским скупштинама, од којих ће грађани моћи да затраже помоћ из области здравствене заштите.

Закон о заштити права пацијената обезбеђује пацијентима и неколико нових права. До сада је српско законодавство познавало 12 права пацијената, а њима су прикључена права на превентивне мере, квалитет пружања здравствене заштите, безбедност, право на друго стручно мишљење, као и права детета и право на олакшање патње и бола.

Фестивал „Златно доба“

Од 24. до 26. септембра једанаести пут по реду одржан је Фестивал стваралаштва старијих лица „Златно доба“ под слоганом „Најбоље тек долази“. Фестивал су организовали Клубови Геронтолошког центра Београда, под покровитељством градског Секретаријата за социјалну заштиту.

Разноврстан програм, који су, између осталог, чинили поетски конкурс „Златни стих“, изложба редизајнираних предмета „Старо у ново“, међугенерациска трампа, Школа стваралаштва „Никад није касно“ и друго, окупио је више од 700 учесника.

Уметнички савет фестивала доделио је награде и повеље „Златно доба“ истакнутим пензионисаним уметницима са стажом дужином од 50 година професионалног рада: Мирјани Беширевић, из области музике, и Бранки Петрић, из области драмског стваралаштва. Награда „Златна реч“ за хумано новинарство у служби позитивног односа према старијим лицима ове године припала је Мирјани Тодорић, новинарки ТВ Студио Б.

39. Међународни сајам пчеларства у Београду

Од 3. до 6. октобра 2013. године у организацији Друштва пчелара „Београд“ одржаће се 39. Међународни сајам пчеларства у Београду „Ташмајдан 2013“.

Сајам ће бити обогаћен културно-уметничким програмом, изложбом фотографија великана српског пчеларства, предавањима за пчеларе и за посетиоце, а биће организоване и посете ученика и спортских организација, обилазак штандова, разговор са излагачима, итд.

За четири дана трајања Сајам посети више од 200.000 људи – пчелара из целе Европе и грађана.

Исплата пензија

Исплата другог дела августовских примања пензионерима из категорије запослених почела је 24. септембра.

Пензионери самосталних делатности примиће целе септембарске пензије 3. октобра, а војни и пољопривредни пензионери 5. октобра.

Дани разговора са Хрватском

Дани саветовања на којима ће бесплатну правну помоћ добити пензионери и осигураници који имају делом српски, а делом хрватски стаж, организују се 1. и 2. октобра 2013. године у Филијали Сремска Митровица (Светог Димитрија 4) и 3. октобра 2013. године у Београду (Служба 1 Филијале за град Београд, Булевар уметности 10, Нови Београд).

Бесплатну правну помоћ даваће саветодавци из Хрватског завода за мировинско осигурање РФ ПИО.

Обележен Дан борбе против Алцхајмерове болести

Установа Геронтолошки центар Београд обележила је 21. септембар, Дан борбе против Алцхајмерове болести, низом акција усмерених на ширење знања и размену искустава у оквиру бриге о оболелима с једне, и подизање друштвене свести с друге стране.

Двадесетог септембра одржан је стручни скуп посвећен онима који професионално брину о особама оболелим од

деменције, на коме је учествовала и Бранкица Јанковић, државни секретар у Министарству рада, запошљавања и социјалне политике. Затим је 21. септембра организовано Саветовалиште за деменцију, у склопу којег су представници стручних служби Установе ГЦБ – психијатар, лекар, психолог, социјални радник, нутрициониста и радни терапеут, били на располага-

њу свим суграђанима заинтересованим да прошире знања о Алцхајмеровој болести, превенцији, раним симптомима, дијагностици и најефикаснијим начинима збрињавања оболелих.

Организовано је и бесплатно скрининг тестирање на којем су заинтересовани могли да провере памћење и друге психичке функције.

Бесплатни прегледи за Новосађане

Око 600 грађана Новог Сада, углавном старијих, бесплатно је проверило своје здравствено стање 18. септембра, на Тргу слободе, у оквиру пројекта „Отворена врата Дома здравља“, који се финансира из буџета Градске управе за здравство. Акцију су реализовали Дом здравља „Нови Сад“, Градска управа за здравство и Завод за хитну медицинску помоћ.

Сви заинтересовани имали

су прилику да провере ниво шећера, холестерола и триглицерида у крви, да измере крвни притисак, ураде ЕКГ, прегледају младеже, провере густину костију, науче самопреглед дојке и да се посаветују са присутним медицинским особљем.

– Ове акције су врло значајне јер Дом здравља тиме показује да је отворен и приступачан за све грађане. За пет година колико трају прегледано је 36.000

Новосађана, што показује да су наши суграђани заинтересовани за овакав вид скрининга, односно брзе контроле њиховог

здравственог стања – рекао је проф. др Синиша Севић, председник Скупштине града Новог Сада.

Неготин: Мокрањчеви дани

Током девет фестивалских дана и вечери на 48. Мокрањчевим данима у Неготину, од 12. до 20. септембра, учествовало је око 1.000 извођача, а њихове наступе пратило је више од 7.000 посетилаца. Ове године родни град славног композитора походили су бројни уметници, а међу њима чланови 18 реномираних хорских ансамбала из Србије, Македоније, Црне Горе, Републике Српске и из Италије. На самом отварању, у Натпевавању, Шесту руковет Стевана Мокрањца извело је чак осам хорова.

Једно од централних места овогодишњих Мокрањчевих дана били су јубилеји – 200. годишњица погибије Хајдук-Вељка, а затим и концерт поводом два века од рођења Петра Петровића Његоша.

На церемонији свечаног затварања Фестивала покровитељима, пријатељима, спонзорима и медијима додељења су признања Плакете и Почаснице. Као покровитељи 48. Мокрањчевих дана потписали су се општина Неготин, Министарство културе и информисања и Министарство финансија и привреде Републике Србије.

ПОДСТИЦАЈНА СРЕДСТВА ЗА ДАВАЊЕ ЗЕМЉЕ У ЗАКУП

Да млади остану на селу

Пољопривредни произвођачи у Војводини који су старији од 65 година а корисници су пољопривредне или инвалидске пензије (који су то право стекли као осигураници пољопривредници) могу до 1. новембра ове године конкурисати код покрајинске администрације за подстицајна средства за обрадиву земљу дату у закуп млађим лицима.

Наиме, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство је, због великог интересовања власника ораница старијих од 65 година, поновио оглас намењен некомерцијалним газдинствима која су дала своју земљу у закуп. У претходном позиву из априла ове године примљено је 3.112 пријава и већ је расподељено око 115 милиона динара. За нови јавни оглас, који је отворен од 18. септембра, ради коришћења подстицајних средстава за обрадиво земљиште издато у аренду за 2013. годину, предвиђено је још 30 милиона динара из буџета.

Средства за мелиорацију

Покрајински секретаријат је расписао и конкурс за бесповратна новчана средства за мелиорацију пашњака и ливада на територији АПВ у укупном износу од 25 милиона динара, који траје до 4. октобра. Право да конкуришу за ова средства имају локалне самоуправе из Војводине, које ове мере спровode на земљишту у државном власништву или власништву локалне самоуправе, а користе га за испашу стоке и производњу сена у насељима на подручју локалне самоуправе. Средства за реализацију ових активности обезбеђују се до максимално 50 процената из буџета АПВ, а преостали износ обезбеђује корисник средства.

За ове подстицаје могу да конкуришу физичка лица (пољопривредници), носиоци и чланови регистрованог пољопривредног газдинства уписаног у регистар пољопривредних газдинстава, који су власници пољопривредног земљишта. Они морају имати пребивалиште на територији Војводине, а потребно је да су уговор о дугорочном закупу закључили у 2013. години ако до сада нису користили ова средства, и да он није закључен између чланова истог регистрованог пољопривредног газдинства. Обрадиво земљиште које се даје у закуп мора имати од најмање пола хектара до највише 10 хектара, и мора бити издато у закуп на период од најмање пет година од дана закључења уговора.

Све потребне информације пољопривредници могу добити позивом на број 021/456-973 или на интернет страници: www.psp.vojvodina.gov.rs.

М. Мектеровић

У НОВОМ САДУ ПРЕДСТАВЉЕН ПРОЈЕКАТ О РАЗВОЈУ КЛАСТЕРА

Организовано удруживање привредника

У Новом Саду је средином септембра представљен пројекат „Cluster PoliSEE“ – политика развоја кластера у југоисточној Европи, на коме су партнери из Србије Покрајински секретаријат за привреду, запошљавање и равноправност полова и Универзитет у Новом Саду. Секретаријат је за ту намену издвојио 127.300 евра, а Универзитет у Новом Саду 180.000 евра. У овај пројекат, чија укупна вредност износи пет милиона евра, укључено је 11 земаља и 27 регија из Европе.

Према речима ресорног секретара, Мирослава Васина, пројекат је уоквирен процесом повезивања предузећа у кластере, што ће омогућити складнији регионални развој привреде и заштиту привредне делатности у оквиру сродне или различите привредне гране. Васин истиче да организовано удруживање и груписање малих привредних субјеката може да побољша конкурентност

Мирјана Раденовић Ратковић, Љубомир Алексић, Мирослав Васин и Слободан Морача

наше привреде на тржишту ЕУ, али и Русије, Белорусије и Казахстана, где једини у Европи имамо повлашћени приступ.

Покрајинска администрација ће, према најавама, посебно подржати кластере у областима ефикасног коришћења обрадивих површина, прехранбено-прерађивачких капацитета, инфраструктуре и логистике, у металској и текстилној области, као и развој напредних технологија и информа-

ционо-комуникационих технологија, које своју примену налазе у традиционалним ресурсима и компаративним предностима којима Покрајина располаже.

О пројекту „Cluster PoliSEE“ говорили су и Љубомир Алексић, менаџер пројекта, проф. др Слободан Морача са Факултета техничких наука у Новом Саду и Мирјана Раденовић Ратковић, члан пројектног тима.

Мирослав Мектеровић

Мајстор за дармар и квар

Када је прошле године почело са радом предузеће са духовитим називом „Изнајми мужа“, вероватно је једном броју људи то изгледало бизарно, другима смешно, чак и неозбиљно. Иза овог шаљивог назива, међутим, крију се нимало смешне, већ преко потребне услуге како за људе који живе сами, тако и за вишечлана домаћинства. Реч је, поред осталог, и о поправци различитих кварова у кући.

Сличне услуге врше и друга сродна предузећа која такође достављају и храну, лекове и друге потрепштине на кућну адресу. Друго је питање, али подједнако значајно, да ли су ове услуге повољне и да ли се нуде попусти за старе, немоћне, болесне, особе са инвалидитетом. У потрази за попустима пронашли смо један број предузећа која имају ниже цене за угрожене суграђане. Тако, на пример, за 180 динара по сату пензионери могу ангажовати некога да им кува, чисти, спрема, пегла, иде у куповину, плати рачуне, донесе лекове из апотеке или изведе у шетњу кућног љубимца.

Поједине београдске општине („Чукарички мајстор“, „Палилулски мајстор“, „Земунски кућни мајстор“), али и неки градови покренули су акције бесплатних мајстора. Добар пример је Геронтолошки центар Суботица, који оваквим пројектом не само да помаже

старим и инвалидним суграђанима у градским и приградским насељима, него и запошљава избегла, интерно расељена лица и особе из социјално угрожених категорија које су ангажоване на пружању услуга. Што

ба да буду чланови геронтолошких клубова, а квар могу да пријаве на телефон број 024/555-055. За сада су овим пројектом задовољни и пензионери и мајстори. Поред овога, у суботичком Геронтолошком центру покренули су и акцију „Сеоски домаћин“.

Сеоски домаћин по позиви долази на кућну адресу, а ова помоћ обухвата услуге спремања и уређивања дворишта и помоћних просторија, кошење траве, сечење сувих грана на дрвећу, чишћење дворишта од снега, чишћење олука и сличне радове.

При неким општинама у Србији постоје и бесплатне услуге у кући за кориснике волонтерског сервиса, а оне подразумевају: дружење и разговор, помоћ у кретању по стану, заказивање лекарског прегледа и одвођење код лекара, набавку основних животних намирница и средстава за хигијену, сервирање оброка, подизање рецепата и доношење лекова – редовне месечне терапије за корисника, читање и доношење књига из библиотеке, психосоцијалну подршку, правну помоћ и друго. У Београду је Звездара прва увела

волонтерске сервисе, а овај модел су касније преузеле и готово све остале београдске општине. Од 1. јула ове године општина Звездара пружа и услугу бесплатног превоза за особе са инвалидитетом, за шта је обезбеђено специјализовано комби возило. **Ј. Оцић**

се корисника тиче, приоритет имају материјално угрожена лица и лица која живе сама. Мајстори у Суботици имају по два-три изласка дневно на терен и, како кажу, велики је број заинтересованих. Да би пензионери имали право на бесплатне услуге, тре-

ПРОБЛЕМИ ОСОБА СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

Становање као изолација

Становање особа са инвалидитетом представља један од горућих проблема у области приступачности и то директно утиче на њихову изолованост и обим друштвеног учешћа. Ово, између осталог, стоји у недавно објављеном извештају о правима особа са инвалидитетом „Надгледај своја права – Мониторинг права особа са инвалидитетом у Републици Србији“.

Истраживање је рађено на узорку од 60 особа с инвалидитетом из Београда, Новог

Сада и Велике Планае, а у њему се наводи да чак 72 одсто анкетираних нема приступа потребним услугама у области социјалне заштите, док 41 одсто тврди да нема утицаја на доношење одлука, нити на избор услуге и њен квалитет.

Испитаници су наводили да се са проблемима срећу приликом коришћења превоза, на уласку и кретању кроз приватне и јавне зграде, при употреби кућних апарата и слично.

Сматрају да један од вели-

ких проблема представљају и новчана давања по основу инвалидности и да износи који се издвајају за туђу помоћ и негу нису довољни. Наводе и да су често суочени са немогућношћу одласка на бањско лечење, као и да је остваривање права на ортопедска помагала често велики изазов.

У извештају, између осталог, стоји да је „третман од стране здравствених радника и њихов степен едукације и информисаности о особама са инвалидитетом често узрок

дискриминације“, али се наводи да је последњих година приметан напредак у правцу увођења инклузивних пракси и образовању.

Радош Керавица, један од аутора истраживања, најавио је да ће извештај бити предат Комитету УН за права особа са инвалидитетом. Керавица истиче да ове особе имају пет горућих проблема, а то су: приступачност, здравствена заштита, социјална заштита, образовање и запошљавање.

Љ. Миленковић

ПОМОЋ МЕШТАНИМА СЕЛА ОПШТИНЕ ВЛАДИЧИН ХАН

Брига о старима

У 11 брдско-планинских села у општини Владичин Хан у току је спровођење пројекта пружања помоћи старима и болеснима. То је још један у низу пројеката које Министарство рада, запошљавања и социјалне политике и локална самоуправа реализују већ неколико година. Ове године ресорно министарство одобрило је два таква пројекта – први је започет 2. марта и трајао је шест месеци, док је други кренуо од јула и биће завршен до краја децембра.

– Пројекат пружања помоћи старима у брдско-планинским селима, који је недавно завршен, реализовао је Црвени крст, захваљујући финансијској подршци Министарства рада, запошљавања и социјалне политике и општине Владичин Хан. Било је обухваћено 15 брдско-планинских месних заједница са 150 корисника, а обилазило их је осам домаћица. Министарство је за то обезбедило око 1,5 милион динара – каже Саша Николић, секретар Општинске организације Црвеног крста у Владичином Хану.

У други пројекат укључено је још 11 села и 100 корисника. На пружању помоћи која се састоји од набавке лекова и намирница, одвођења код лекара, плаћања рачуна, помоћи у кућним пословима и у одржавању хигијене корисника ангажовано је шест

пружалаца услуга. Према речима Маје Стевановић, координаторке испред локалне самоуправе, пројекат ће трајати до краја децембра, а његова вредност је 2.214.000 динара.

У планинском подручју ханске општине углавном живе стари, неретко по један члан у домаћинству, често заборављени и од најближих. Има случајева, како нам је

недавно рекла др Сања Михајловић, која је обилазила једну групу, да више од 20 година нису отишли код лекара, немају здравствену књижицу па, иако болесни, ни било какву терапију. Ипак, од свега људима, кажу домаћице, највише треба мало пажње и разговора, јер је старост нарочито тешка у самоти.

Љ. П.

...ИЗ КРУГА – ВОЈВОДИНА

Обучени за активно тражење посла

Организација за подршку женама са инвалидитетом „...Из круга – Војводина“, у сарадњи са

Градском управом за привреду града Новог Сада, недавно је организовала свечану доделу

диплома полазницима обуке за повећање запошљивости особа са инвалидитетом.

Ова организација из Новог Сада већ трећу годину заредом реализује обуку за ОСИ, током које полазници стичу знања и вештине за активно тражења посла, као и вештине управљања професионалном каријером.

Како каже Дајана Дамјановић, координаторка програма, ове године је 20 полазника завршило основну обуку, док је 15 полазника завршило напредну обуку за менаџерске вештине.

– У току обуке двоје полазника ангажовано је на пробном раду, а двоје се запослило. Неколико учесника је било за-

интересовано за могућности самозапошљавања, па је организована и додатна радионица намењена овој теми – истакла је Дајана Дамјановић.

Полазницима обуке дипломе је уручио Горан Сечујски, члан Градског већа за привреду Новог Сада, који је изразио наду да ће им стечена знања и вештине омогућити запослење.

Један од полазника, дипломирани економиста Богдан Дрљача, рекао је да је задовољан што је научио како да дође до информација о пословима, како да напише CV и да се успешно представи на разговору са послодавцем, и да се нада да ће му та знања и вештине омогућити да нађе посао.

Д. Кораћ

Највећа јесења смотре аграра

Доделом награда и признања најбољим учесницима и излагачима, на „Шумадија сајму“ у Крагујевцу затворен је јубиларни десети Шумадијски сајам пољопривреде.

Током четири сајамска дана, од 12. до 15.

септембра, посетиоцима се представило више од 100 излагача и око 400 одгајивача који су, на специјализованим изложбама, приказали најбоље у сточарству у региону Шумадије и Поморавља.

Једна од најзначајнијих пратећих манифестација десетог Шумадијског сајма пољопривреде били су и „Дани пчеларства“, на којима је своје производе представило више од тридесет пчелара из Шумадије, Поморавља, Неготина, са Хомоља и Копаноника. На продајној изложби у „Меденом сокаку“ посетиоци су могли да пробају и купе мед, матични млеч, поленов прах, прополис и восак, али и да виде и набаве савремену опрему, препарате, прибор и литературу за пчеларство.

Ни ове године није изостало надметање у припремању рибље чорбе и гулаша, а ни традиционална „Фијакеријада“. Завршницу највеће јесење аграрне смотре у Србији обележила је изложба крава сименталске расе у организацији Удружења одгајивача „Шумадија“. Десети сајам пољопривреде у Крагујевцу свечано је затворен наступом чланова Културно-уметничког друштва „Свилен конач“.

Организатори десетог Шумадијског сајма пољопривреде били су град Крагујевац и „Шумадија сајам“, уз подршку бројних удружења, спонзора и пријатеља манифестације.

Милош Сантрач

НИШКА БАЊА И БУГАРСКА ДОЛНА БАЊА РЕАЛИЗУЈУ ПРОЈЕКАТ ПОСВЕЋЕН МИНЕРАЛНИМ ВОДАМА

Бањска вода извор здравља и задовољства

Представници бугарске општине Долна бања посетили су Градску општину Нишка бања и разговарали о пројекту „Извор минералне воде – извор здравља и задовољства“, који би требало да омогући да ове две бање, уз још четири из Србије и четири из Бугарске, добију свеобухватну студију о квалитету минералних вода на својој територији.

Поред елабората о минералним водама, пројекат ће, између осталог, обезбедити и податке о стању и капацитетима бања и велнес туризма у пограничном региону, док ће потенцијални инвеститори бити упознати са могућностима за изградњу бањских купатила, спа и велнес центара. Пројекат „Извор минералне воде – извор здравља и задовољства“ покренут је да би се подстакло економски и еколошки профитабилно управљање и коришћење извора минералне воде у пограничном региону и да би запослени у бањама у Србији и Бугарској разменили добра искуства у овој области.

Пројекат са нешто више од 165.000 евра финансира Европска унија кроз ИПА фон-

дове, а општине Нишка бања и Долна бања и Универзитет шумарства из Софије имају обавезу да га реализују до краја године.

Координатор пројекта у Нишкој бањи, Драган Јовановић, истиче да је у току свеобухватна анализа квалитета и капацитета минералних извора у десет бања у овом

региону. Анализе ради институт из Софије, а након истраживања урадиће елаборат који ће свим бањама бити од велике користи. Елаборат би требало да да одговоре на многа питања о квалитету и снази изворишта. Студија, као и читав пројекат, Нишкој бањи ће послужити као основа за развој здравственог, велнес и спа туризма, али и за припрему нових пројеката из ове области.

Зоран Видановић, председник општине Нишка бања, наглашава да ће пројекат „Извор минералне воде – извор здравља и задовољства“ побољшати и капацитет туристичке понуде бање тако што ће помоћи да се максимално користи оно што је за сваку бању базично – лековита минерална вода. Видановић каже да је ово само први у низу корака који ће уследити на пољу развоја туризма у тој бањи.

Љ. Глоговац

Јесењи послови

Кукуруз из тегле

Састојци: 8 шоља зрна кукуруза, 3 црна лука, средњи целер, 2 зелене паприке, 1 црвена паприка, непунa шоља шећера, 2 кашике соли, љута папричица, 2 чена белог лука, лист целера, непуне 3 шоље алкохолног сирћета, 1½ кашика сенфа, 3 кашике брашна.

Начин припреме: црни лук исецкати, целер изрендати, паприке исећи на ситно, као и лист целера, бели лук изгњечити. Додати шећер,

со и 2,5 шоље сирћета. Ставити да прокува пет минута. Посебно измешати сенф и брашно, уз додавање пола шоље сирћета и мало воде да се добије компактна маса. Ово додати у врућу мешавину поврћа и кувати још неколико минута уз мешање док не постане глатка и густа маса. У то додати кукуруз и кувати још пет минута. Сипати у вреле тегле и затворити. Тегле сложити у већи суд са водом у висини до пола тегле и кувати око 15 минута.

Паштета од црвених паприка

Састојци: 50 црвених паприка, 3,5 кг парадајза, 1 кг црног лука, 150 гр белог лука, ½ л уља, лист целера, со, кесица млевеног бибера, 200 г сенфа, конзерванс.

Начин припреме: паприку испећи, ољуштити и самлети. Парадајз и лук исећи и барити око 20 минута. Оцедити, па помешати с паприком. Додати уље и пржити док маса не постане густа. Додати мле-

вени бели лук, ситно исецкан лист целера, бибер и со по укусу, а затим и сенф и конзерванс. Све добро измешати, сипати у вреле тегле и затворити. Окренути тегле неколико минута на поклопац, затим одложити.

Млевена зелен за супу

Састојци: 1 кг шаргарепе, 1 кг корена целера, 1 кг першуновог корена, 1 кг црног лука, 250 г пашканата, две средње келерабе, веза першуновог и целеровог листа, мања главица купуса, 450 г соли, уље.

Начин припреме: све састојке самлети на машини. Ставити их да се прже у сопственом соку. Пржити уз мешање док сок не испари а маса не почне да личи на пекмез. Сипати у вруће тегле и кашиком притискати да се истисну мехурићи ваздуха. Залити сваку теглу са око 1 цм уља. Затворити целофаном намоченим у алкохол.

Киселе тиквице са луком

Састојци: 2 кг тиквица, 350 г црног лука, 2 шоље јабуковог сирћета, 1 шоља шећера, 6 кашика соли, веза целеровог листа, кашичица туцане љуте паприке.

Начин припреме: тиквице опрати, исећи на колутове од око 8 мм. Додати танко сечен лук. У већој посуди загрејати сирће, шећер, со, сецкан целер, туцану паприку. Загревати док се шећер не истопи. Склонити са ватре и додати тиквице и лук. Лагано измешати, поклопити и оставити да одстоји сат времена. После тога на већ загрејану ринглу ставити да прокува око пет минута. Сложити у вруће тегле тако да остане 1,5 цм до врха. Затворити и поређати у суд са врућом водом. Кувати око 15 минута.

Припремила:
Софија Доминиковић

Јесен у башти

Време је за јесење радове у башти и сређивање балконског цвећа. Са балкона треба уклонити прецветале цветнице, биљке које имају само листове треба темељно пребрисати, по потреби додати земље у саксије, а цвеће које не трпи зиму унети поново у кућу. Неке врсте мушкатли, као кларион, треба пресадити у свежу земљу и скратити гране за две трећине. Држати их на светлом месту, на температури од 5 до 10 степени Целзијуса.

За оне који имају баште ово је период када је најбоље посадити украсно грмље, дрвеће и луковице разног цвећа које трпи зиму и креће у рано пролеће. Такви су зумбули, лале, нарциси, ириси, висибаве и љиљани. Ове биљке су атрактивне и лако се узгајају, а кад се једном посаде, појављују се изнова годинама. Луковице треба садити на дубини 15-20 центиметара, а у рупу обавезно поставити дренажни слој од шљунка.

РАЧУНАЈТЕ НА РАЧУНАРЕ

Основни Office Toolbar (20)

Убацивање воденог жига у документ

Ову опцију користимо када желимо да дамо посебан значај документу. Поступак убацивања воденог жига је:

1. кликнемо на стрелицу поред опције **Watermark**;
2. из галерије водених жигова бирамо неки од понуђених;
3. уколико желимо да креирамо сопствени водени жиг, кликнемо на **Custom Watermark**;

4. уколико за водени жиг желимо слику, чекирамо опцију **Picture Watermark**, кликнемо на дугме **Select Picture** и два пута кликнемо на жељену слику;

5. уколико за водени жиг желимо текст, чекирамо опцију **Text Watermark** и у пољу поред опције **Text** унесемо текст који ћемо користити као водени жиг (у пољима **Font**, **Size** и **Color** можемо форматирати жељени текст;

6. кликнемо на дугме **Apply**;
7. кликнемо на дугме **Close**.

Напомена: водени жиг бришемо када кликнемо на опцију **Remove Watermark**.

Боја странице

Уколико желимо да обојимо страницу, поступак је:

1. кликнемо на стрелицу поред опције **Page Color**;
2. кликнемо на жељену боју.

Оквири

Уколико желимо да додамо оквир страници, поступак је:

1. кликнемо на икону **Page Borders**;
2. на екрану ће се појавити прозор у коме је активна картица **Page Border**;

3. у картици **Page Border** бирамо оквир целе странице;
4. у опцији **Setting** бирамо врсту оквира;
5. у опцији **Style** бирамо изглед линија оквира;
6. у опцији **Color** бирамо боју линија оквира;
7. у опцији **Width** бирамо дебљину линија оквира;
8. у опцији **Art** бирамо украсне оквире;
9. у опцији **Apply to**: бирамо:

- a) примену на цео текст (**Whole document**);
 - b) на одређену секцију (**The section**);
 - ц) на прву страницу (**First page only**);
 - д) на све странице осим прве (**All except first page**).
10. кликнемо на дугме **OK**.

Палета Paragraph

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за
	Indent	увлачење маркираног дела текста са леве или десне маргине;
	Spacing	размак одређеног пасуса од претходног или следећег.

Када левим тастером миша кликнемо на стрелицу која се налази у десном доњем углу палете **Paragraph**, на екрану ће се приказати прозор **Paragraph**.

Прозор Paragraph

У прозору **Paragraph** активна је картица **Indents and Spacing** која се састоји из шест подопција:

1. у опцији **Alignment** можемо да бирамо поравнавања текста:
 - a) Left – по левој маргини;
 - b) Center – по средини;

- ц) Right – по десној маргини;
- д) Justified – по обе маргине.

2. у опцији **Outline Level** можемо да пишемо текст по одређеним целинама да бисмо се касније кроз тај текст лакше кретали.

3. у опцији **Indentation** можемо да бирамо померање текста у односу на маргине:

- a) Left – лево;
- b) Right – десно.

Напомена: уколико кликнемо на горњу стрелицу (плус), текст померамо ка средини странице, а уколико кликнемо на доњу стрелицу (минус), текст померамо ка ивицама странице.

4. опцију **Special** користимо за увлачење редова у пасусу:

- a) First line – увлачење првог реда (у пољу **By** подесимо за колико желимо да га увучемо);
- b) Hanging – увлачење свих редова осим првог (у пољу **By** подесимо за колико желимо да их увучемо).

5. у опцији **Spacing** бирамо размак:

- a) Before – од претходног пасуса;
- b) After – од следећег пасуса.

6. опцију **Line Spacing** користимо за размак између редова у пасусу:

- a) Single – аутоматски размак између линија;
- b) 1.5 lines – означава да је проред у величини 1,5 линије;
- ц) Double – означава проред од две линије;
- д) At Least – одређује колика је најмања величина за проред и дефинише се у пољу **At**;
- е) Exactly – дефинише се стриктна величина прореда;
- ф) Multiple – дефинише проред већи од две линије.

Палета Arrange

Састоји се из икона:

Икона	Име	Користи се за
	Position	постављање неког објекта на жељену позицију на страници (текст се аутоматски форматира око текст бокса);
	Wrap Text	постављање објекта на различите позије у тексту;

In Line with text – објекат се налази између два пасуса;

Square – текст се налази око објекта;

Tight – текст се налази око објекта и прати облик објекта;

Behind Text – текст иде преко објекта;

In Front of Text – објект се налази преко текста.

 Bring Forward постављање селектованог објекта испред свих осталих објеката (ова опција се активира када постоји више од једног објекта);

 Send Backward постављање селектованог објекта иза свих осталих објеката (ова опција се активира када постоји више од једног објекта);

 Selection Pane укључује панел са леве стране екрана у коме се налазе све графике које смо у том моменту убацили у документ; поравнање ивица више селектованих објеката;

 Align груписање објеката тако да се они могу посматрати као један;

 Rotate ротирање објекта.

Предраг Јовановић

Наставиће се

Првог викенда септембра у Руми је одржано више манифестација под заједничким називом „Румска јесен“, које су окупиле велики број учесника и посетилаца. „Румска јесен“ је организована пети пут, а у оквиру ње одржани су Етнофестивал хране и музике, Сајам меда, Златни котлић, Базар креативности и Фијакеријада.

Манифестацију је отворио Горан Вуковић, председник општине Рума, који је истакао да су на „Румској јесени“ учесници желели да покажу оно што су произвели, оно што умеју и имају.

У Руму је тога дана дошао и Миливој Петровић, помоћник покрајинског секретара за пољопривреду.

– У Секретаријату за пољопривреду Владе АП Војводине има највише новца, тако да би произвођачи требало да прате конкурсе и јављају се, јер ми стално улажемо у развој пољопривреде – казао је Петровић.

Према речима Бошка Негованића из Туристичке организације Рума, основна вредност „Румске јесени“ је у неговању традиције, обичаја и културе народа који живи на тим просторима, уз афирмацију пољо-

који су представили богатство хране карактеристичне за Срем. Свој штанд су имале и пензионерке из румског Удружења „Милева Марић“, затим жене из Инђије, Мартинаца, Добринца, Путинаца, Пећинаца и других места. Посетиоци су колаче могли да пробају, али и да купе.

Туристичке организације „Панонија турс“. Њихови представници су мазали маст на хлеб и посипали га ситном црвеном паприком. Кажу да су потрошили педесет векни хлеба и три кантице масти.

С друге стране трга одржан је Сајам меда. Међу излагачима је

диону „Фрушке горе“, у оквиру Фијакеријаде одржано је такмичење двопрега за Куп Србије, као и ревијални наступи четворопрега и вишепрега у кружној возњи, у којима је учествовало 40 постава.

Занимљиво је било и онима који воле другачију врсту пре-

привредне производње и стварање услова за развој туризма.

Након отварања уследио је дефиле учесника Главном улицом, који је пратио велики број грађана. Дефиле су предводили чланови Удружења „Римски дани“ из Хртковаца, а за њима су ишли ученици румских основних школа, чланови културно-уметничких друштава и на крају фијакери.

Етнофестивал је на Градском тргу окупио више од 30 актива, удружења жена и организација,

По традицији, своје рукотворине продавале су и кориснице Геронтолошког центра „Срем“. Сlike на свили, уникатне ешарпе, кецеље, ташне, честитке и друге радове нудиле су Зорка Гојковић, Иванка Бурчик, Рада Камбери и Бранка Лончаревић, а са њима су биле и радни терапеути Снежана Стошић и Снежка Милојевић.

Интересантно је да су се посетиоци највише служили „специјалитетима“ са штанда румске

била и Недељка Стјепаић са пчелињим производима, а Румљанима су се овога пута придружили и пчелари из колубарског и мачванског краја.

Пажњу посетилаца, као и увек, привукао је и Базар креативности, а све је било зачињено наступом културно-уметничких друштава испред споменика.

На плажи Борковачког језера одржан је „Златни котлић“, такмичење у кувању рибље чорбе, а на другом крају града, на ста-

возног средства пошто је саставни део овогодишње „Румске јесени“ био и мото скуп одржан на Борковцу. Окупили су се бајкери из свих крајева Србије, али и из иностранства, и, између осталог, уживали у одличном концерту групе „Дивље јагоде“. Дакле, организатор – Туристичка организација, и покровитељ манифестације – општина Рума, потрудили су се да и на петој „Румској јесени“ буде за свакога понешто.

Д. Р.

Домаћини апсолутни победници

Градско удружење пензионера Суботице, на челу са председницом Драгицом Лучев, успешно је организовало Десете спортске сусрете општинских удружења пензионера Севернобанатског и Севернобачког округа на којима се окупило скоро 300 учесника из саме Суботице и још пет општина овог региона: Бачке Тополе, Аде, Чоке, Новог Кнежевца и Кањиже. На неколико локација у граду око 200 такмичара се надметало у седам спортских дисциплина: шаху, пикаду, куглању, бацању металне плочице у кружни центар, висицеј кугли, пецању и преферансу.

Такмичење пензионера Севернобанатског и Севернобачког округа пратили су и Милан Ненадић, председник Савеза пензионера Војводине, Станко Нимчевић, потпредседник Републичке и председник Градске организације инвалида рада Суботице, др Атила Ченгери, члан Градског већа Суботице, Маја Глончак, ди-

ректорка Филијале РФ ПИО Суботица, и представници Црвеног крста и МУП-а Суботице.

Поздрављајући учеснике Милан Ненадић је рекао да је СПВ финансијски, у складу са својим

ра Војводине већ организовао сличне манифестације и у другим областима које интересују њихове чланове (културним, уметничким, едукативне излете итд.), а то ће радити и убудуће. Атила

Иако је председница Удружења, Драгица Лучев, на свечаности приликом доделе пехара и медаља победницима нагласила да је резултат на овом такмичењу био у другом плану у

могућностима, подржао спортске сусрете својих чланова са севера Војводине, јер и план рада Савеза предвиђа да се кроз овакве активности подиже квалитет живота пензионера. Ненадић је подсетио да је Савез пензионе-

Ченгери је похвалио Градско удружење пензионера Суботице за одличну организацију и нагласио да су поменуте спортске дисциплине примерене годинама сениора пошто не изискују веће физичко оптерећење.

односу на дружење учесника, ипак треба истаћи да су домаћини били апсолутни победници ових спортских сусрета, јер су од могућих седам освојили пет прелазних пехара.

Мирослав Мектеровић

ПЕНЗИОНЕРИ СТАРОГ ГРАДА ОБЕЛЕЖИЛИ СЛАВУ И ЈУБИЛЕЈ

Уз славски колач и изложба фотографија

У присуству већег броја својих чланова и пријатеља, Удружење пензионера Стари град прославило је славу, Малу госпојину, и 68 година постојања. Обраћајући се гостима, Снежана Шантић, председница Удружења пензионера ове београдске општине, захвалила је сарадницима и свима који подржавају рад Удружења, и подсетила да оно постоји од 1948. године и једно је од три најстарије организације овог типа у земљи. Снежана Шантић је истакла да Удружење има бројне хуманитарне акције, секције и активности које пружају прилику за дружење, забаву, излете, путовања, рекреацију, бављење културом и уметношћу, разне

Снежана Шантић са гостима

хобије и друго. Најновија идеја, како је рекла, јесте да се помогне Савезу пензионера Србије да акција компјутерског описивања не буде само на општини Стари град него да се прошири на целу земљу.

У маниру сталних активности Удружења, трећи повод за ово окупљање чланова и гостију било је отварање изложбе уметничких фотографија.

Изложбу је отворио Душан Максимовић, заменик председ-

ника Удружења, који је рекао да је аутор фотографија, Светозар Радоњић Рас, био дугогодишњи дописник „Политике“, да се бавио стручним и истраживачким радом у области уметности и образовања, а поред тога што пише поезију, прозу и драму, позоришну критику, стиже да се бави и вајарством. Светозар Радоњић Рас је добитник многих награда и признања, а већ деценијама ствара и уметничке фотографије.

Прослави пензионера Старог града присуствовали су и представници Савеза пензионера Србије и других општинских и градских удружења пензионера.

Ј. Оцић

КАКО СУ ДВА ПСА ПРОМЕНИЛА ЖИВОТ ДВЕ ПОРОДИЦЕ

Водичи кроз таму деменције

Пројекат у Шкотској, први те врсте у свету, показао да човеков најбољи пријатељ може да буде од драгоцене помоћи и оболелом и онима који га негују

Каспа је најбоље што нам се икад догодило, говори данас Гленис Вил, док по временом брише сузе. Поред ње смешка се њен супруг Кен, гладећи лепог жутог лабрадора.

После три године откако се Кен разболео, доласком Каспе живот се вратио у дом овог брачног пара из околине Глазгова у Шкотској, где је први пут у свету успешно реализован пројекат обуке паса за помоћ особама погођеним деменцијом.

У другој кући, видимо у прилогу Би-Би-Сија, златни ретривер Оскар, унео је живост и дао нови садржај односима између Френка и Морин Бенам. Дотад, њихова узајамна комуникација била је сведена на минимум, јер се супруга, опет услед болести, сасвим повукла у себе.

све је лакше и другачије. Обоје имају осећај сигурности.

Шта све ова придошлица под кровом Виллових чини својим присуством тешко је и набројати, од јутра кад измами Кену осмех, терајући га да устане из кревета, па кроз дан када завршава низ малих кућних послова (реагује на аларм који подсећа Кена да нешто укључи или искључи у кухињи, или му приноси кутију са лековима, или га лајањем упозорава да не сме сам да излази напоље), све до вечери, када све троје одлазе у куповину коју домаћица сада обавља смирено и без нервозе, знајући да је Кен чека без ризика од напада панике, јер је у безбедном друштву.

„Просто је невероватно шта све Каспа уме и колико се, томе захваљујући, за кратко време све изменило“, наставља Гле-

свакодневни одлазак у парк, што је Морин претходно избегавала клонећи се других људи, сада кад је Оскар ту, нуди спонтану прилику за мале пријатне сусрете и разговоре са пролазницима или другим власницима паса.

Пси су као сидро, везују се, воле рутину, наводе они који се њима баве професионално и објашњавају да их управо та особина чини погодним за овладавање радњама са карактеристиком понављања, док истовремено ова уједначеност изазива код људи позитивне психолошке ефекте и смирује их.

И физиолошки посматрано, блиски контакт са псом, али и другим животињама, мачком, коњем, делотворан је, јер сам додир њихових топлих тела, мекане коже или крзна, ослушкивање срца (њихов пулс је спорији него човеков) има изразито повољно дејство, утиче на смањење крвног притиска и ублажава напетост и тугу.

Коришћење животиња у терапеутске сврхе, било код деце или код одраслих, ради побољшања социјалних, емотивних и когнитивних функција, познато је деценијама уназад, а у неким формама и у ранијим столећима, међутим специјално тренирање паса против деменције представља пионирски подухват. И да буде још занимљивије, за њега су заслужни млади људи.

Шкотски пројекат је плод студентског рада групе полазника Уметничке академије у Глазгову и њихов одговор на задатак да осмисле нешто за помоћ особама са деменцијом. Тако се родила идеја подстакнута широко распрострањеним примером

Уз лабрадора Каспу и Кен Вил је сигурнији

паса водича слепих. „Зашто се по сличном принципу пси не би могли обучити за асистирање људима оштећене меморије и спознајних способности“, гласило је њихово питање.

Одговор је брзо стигао, са одушевљењем и подршком шкотског огранка Асоцијације за борбу против Алцхајмера, као и организација задужених за псе водиче и псе за помоћ хендикепиранима, а уз финансијску потпору шкотске владе. Новац уистину није мали, 25.000 фунти по псу, за обуку у трајању од 18 месеци.

С друге стране, у материјалном, људском и психолошком смислу уштеда је немерљива. Довољно је само видети осмехнута лица особа, доскора незаинтересованих за свет око себе, и схватити колико су четвороножни дошљаци дали нови смисао животу оболелих, али и њихових породица. Оскар и Каспа били су само претходница, у међувремену је почела обука новоодабраних паса за нове задатке, а очекује се да евидентан успех експеримента буде довољан аргумент за масовније приступање оваквом ангажовању, у случајевима почетних и блажих облика деменције. Пре него што пацијенти сасвим не потону у таму лавиринта заборављања.

Д. Драгић

Златни ретривер Оскар унео живост у дом Френка и Морин Бенам

Нигде као у случају деменције не важи толико правило да кад се разболи један члан, пати цела породица. Штавише, околина је можда још већа жртва, пошто оболели не може ни да спозна размере онога што му се дешава.

Гленис прича како се Кен плашио да буде сам и колики је стрес за њу представљао одлазак на посао, са стрепњом што га оставља. Сад када је Каспа ту,

нис. „Штета што нисте могли да видите како је Кенов живот раније изгледао.“

Са истом радошћу и захвалношћу Бенамови причају о свом четвороножном љубимцу. Захваљујући Оскару изашли су из тишине и изолованости на коју их је психичко стање супруге осудило. И овај паметни ретривер научен је да два пута дневно подсећа Френка да супрузи да лекове, а

Нова црвена линија

У Атини је у септембру била нова инспекција из Брисела, којој је грчка влада обећала да ће наставити реформе, али је и повукла црвену линију: неће више бити стезања каиша, јер је народ исцрпљен већ трогодишњим кресањем плата, повећањем пореза и, наравно, смањивањем пензија, како би се умањио превелики буџетски дефицит који је у средшту тамошње кризе.

То је, међутим, како оцењују страни медији, обећање које ће бити тешко одржати. Што је најважније, томе не верују ни сами Грци, чији су синдикати средином септембра покренули нови талас штрајкова и уличних протеста.

За ову годину у фондовима социјалног осигурања недостаје 2,5 милијарди евра, док у следеће две странам повериоцима треба отплатити 11 милијарди, због чега ће земљи бити потребан трећи велики појас за спасавање од 2010. Досад је за спречавање тоталног банкрота Грчке из иностранства – из ЕУ и Међународног монетарног фонда – дато 240 милијарди евра.

Није да је то све остало без резултата: Грци су у међувремену прошли кроз пакао који се зове имати па немати, одrekli су се многих (лоших) навика, а они који раде у државним службама незаслужених привилегија. Али, мада му се на крају види светло, пут до излаза из тунела у који су ушли још је дуг.

Зато синдикати, позивајући се на финансијске експерте, тврде да обећања владе не држе воду, и да ће, упркос црвеној линији, даље смањивање плата, а нарочито пензија, бити неизбежно.

Државне плате и пензије од почетка кризе смањене су у просеку за 30 одсто. Узалуд је Јианис Вроутсис, министар рада, изјављивао да се „пензије неће дирати“ и да породице могу своје финансијске планове да праве „осећајући се безбедно и заштићено“. Поучени искуством, пензионери му не верују.

ИКА, највећи пензијски фонд за запослене у приватном сектору, који обезбеђују здравствено осигурање за око 5,5 милиона људи и пензије за њих 800.000, у таквој је ситуацији да синдикат који у њему заступа запослене упозорава да ће следеће године пензије бити смањене за између нових 10 до 30 одсто.

За пензије у целој Грчкој треба да се одвоји 18 милијарди евра,

ћим темељима и да му је неопходан „генерални ремонт“. Као једну од мера за његову стабилизацију предложио је увођење електронског евидентирања уплате доприноса, јер се процењује да око пола милиона запослених извршава ове обавезе.

Ситуацију је, додуше, мало олакшало увођење јединственог система исплате пензија у јуну, што је омогућило да се от-

То је премијера Антониса Самараса подстакло да изјави како ће 70 одсто оперативних вишкова у буџету поделити онима са најмањим пензијама, али га је политичка опозиција оптужила да даје обећања која неће моћи да испуни.

Прошлог месеца су у 48-часовном штрајку били просветни радници, болничко особље, државни службеници и адво-

Док влада тврди да ће се реформе наставити, али без новог стезања каиша, пензионери јој не верују

али није јасно како ће се то извести с обзиром на то да земља још не испуњава фискалне циљеве које је прихватила узимајући кредите за своју фискалну стабилизацију. Ситуацију отежава и то што је незапосленост достигла рекордних 28 одсто (а међу младима чак до 70), па су због тога мањи и доприноси у фондовима, оптерећеним и привременим пензионисањем многих из државног сектора који су због реформе и рационализације остали без радних места.

Поменути министар рада признао је летос да пензијски систем није одржив на постоје-

крије најмање 50.000 „мртвих душа“, оних који су годинама примали пензије за преминуле рођаке, чију смрт нису пријавили тамо где треба.

Досадашње реформске мере нису без резултата: грчка влада ће, према пројекцијама, ову годину завршити са оперативним плусом, што значи да би државне финансије биле у реду да није дугова које треба враћати. Плусу ће доста допринети и успешна туристичка сезона: страни гости су искористили пад стандарда домаћина и повољније цене услуга на обалама лепог грчког мора.

кати. Тренутна дијагноза Грчке показује да је, као резултат систематског стезања каиша, на чему је иначе највише инсистирала Немачка, грчка економија редуцирана за 25 одсто. Однос дуга и бруто националног производа који је на почетку кризе износио 120 одсто, данас је 175 одсто.

Због тога Грке нису обрадовали резултати немачких избора. Са Ангелом Меркел на челу владе у Берлину и у следеће четири године, не могу да се надају лабављењу већ до последње рупе притегнутог каиша.

М. Бекин

Емилија Петровић, директорка школе

НЕГОТИНСКА ГИМНАЗИЈА ПРОСЛАВИЛА 174. РОЂЕНДАН

Поносни на своје ученике

У кругу бројних гостију, пријатеља, сарадника, бивших и садашњих професора и ђака, представника Школске управе у Зајечару и локалне самоуправе, у Неготинској гимназији је свечано обележен 174. рођендан школе. Десетог септембра давне 1839. године у овом граду почела је са радом Полугимназија, двогодишња Главна школа, на основу одлуке Државног савета и потврде Намесништва књаза српског о пресељењу Зајечарске полугимназије, Главне школе, у Неготин.

Неготинска гимназија се током свих ових година успешно носила са реформама и изазовима, чувајући статус једне од најугледнијих средњих школа у Србији. Комисија за вредновање квалитета рада школа почетком године је ову гимназију оценила највишом оценом. Гимназија у Неготину је ову, 2013/14. школску годину почела са 430 ђака, од тога 92 уписана у први разред.

– Тек незнатно малобројнија од претходних, и сто седамдесет четврта генерација неготинских гимназијалаца сагласна је у

ставу да ће им ова школа омогућити најбољу припрему за факултете и наставак школовања. Наша школа, иначе, има за циљ да код ученика развије интелектуалну ширину, жељу за новим сазнањима и истраживачку радозналост. Неготинска гимназија оспособљава за стваралачко мишљење и самостално учење и највећем броју ученика представља прелазни ниво ка професионалном усавршавању на факултетима. Неготин свакако може да буде поносан на једну овакву образовну институцију – наводи директорка школе Емилија Петровић.

Поводом Дана Неготинске гимназије изведен је одлично припремљен музички и сценски програм, драматизација дела „Аутобиографија Бранислава Нушића“, у коме су учествовали рецитатори и хор школе, речју, сви они који настављају стопама многих успешних људи у бројним областима који су се у Неготину школовали. Композитор Стеван Мокрањац, Сима Лозанић, научник и дипломата међународног угледа, академици Ђорђе Станојевић, Теслин савременик, физичар и пионир електрификације у Србији, и Синиша Станковић, утемељивач српске еколошке науке, те Никола Пашић, дугогодишњи председник Владе Краљевине Србије и Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, само су неки од њих.

И садашње генерације ученика, на путу својих славних претходника, постижу такође одличне резултате на такмичењима, истакнуто је на свечаности у Неготинској гимназији. Поводом 174. рођендана упућена је захвалност организацијама и установама које помажу њен рад, а наставници Гимназије добили су јубиларне награде за 10, 20 и 30 година верности школи. Гости су на дар добили најновији број школског листа „Мисао“, који заједнички уређују ученици и професори гимназије. Гошћа прославе била је Катерина Ковачевић, победница овогодишњег серијала „Ја имам таленат“, некадашњи ђак школе, а сада успешан студент Београдског универзитета. **Јованка Станојевић**

ЦРВЕНИ КРСТ ЗРЕЊАНИН

Национална повеља МО „Доситеј Обрадовић“

За свестрани и дугогодишњи рад у Црвеном крсту, Месна организација „Доситеј Обрадовић“ из Зрењанина ове године је добила највише признање ЦК Србије.

Признање је уручено на свечаној годишњој скупштини Општинске организације Црвеног крста града Зрењанина.

– Све је теже радити у цивилним организацијама, млади нису превише заинтересовани за хуманитарни рад, све мање пара се слива у касу и то отежава рад. Међутим, ми пензионери се трудимо да поднесемо све ове тешкоће и да будемо што активнији, како у МО ЦК,

тако и у другим организацијама наше месне заједнице – истиче председница МО ЦК, Ковиљка Мандић.

Круна тог марљивог рада јесте и награда коју су примили.

– Управа града Зрењанина је тим поводом наше чланове 14. августа повела на једнодневни излет у Сремске Карловце, Стражилово, Велику Ремету. Посетили смо манастир Хопово у коме је боравио Доситеј Обрадовић, затим манастире Раковац и Јазак, а одмарали смо се и уживали у бањи Врдић – каже Ковиљка Мандић. **И. П.**

Белосветски вашар хумора и забаве

Од старих времена, када су се нашалили са кнезом Миланом Обреновићем, из чијих су кочија повадили чивије, Шапчанима је остао надимак „чивијаши“. Ведрог духа, они се и данас, упркос кризи, радо забављају, смеју и шале – на свој и туђ рачун. Највише док траје Чивијада или, како сами крстише ову приредбу – Белосветски вашар хумора.

Тродневна манифестација добре забаве и шеретлука, ове године одржана по 45. пут, почела је „чивијашким часом“ у основним школама. Учионице су одзвањале од смеха јер су уместо редовних озбиљних наставних тема и учитеља, ђаке дочекали хумористи, карикатуристи, афористичари и глумци.

На традиционалној Шампитујади најмлађи Шапчани су се, уз громогласно навијање, надметали у брзом једењу колача, док

поставку пожутелих фотографија о старим шабачким кафанама, које је сакупио хроничар Драган Петровић.

У оквиру овогодишње Чивијаде одржана су чак три карневала: карневал кућних љубимаца, карневал беба и Велики међународни карневал.

– Овогодишњи, шести међународни карневал, према свим оценама, најуспешнији је до сада. Улицама града је дефиловало више од 1.600 учесника из 16 држава – похвалио се Радушко Јанковић, директор Карневала.

Веселу карневалску поворку која је прошла централном градском улицом поздравило је више хиљада људи у километарском шпалериу. У трочасовном перформансу виђене су атрактивне кореографије, акробације, били су ту и жонглери, фараони, вештице, виле...

Дејан Ћирјаковић и Никола Шкорић, нови копредседници чивијашке републике

Температуру у прохладно септембарско вече подигли су играчи и певачи. Играло се српско коло, али и самба, румба и салса. Са три бине у Улици господара Јеврема одјекивали су звуци са свих меридијана.

Чивијаши су, у демократском духу, спровели и избор председника своје смешне и свуда у свету признате „чивијашке републике“. Први пут, уместо једног „шефа“, на председнички трон су села два копредседника,

су нешто старији „чивијашки генијалци“ пустили хелијумске балоне са порукама мира, пријатељства и љубави.

На велики конкурс за најбољу карикатуру, афоризам и сатиричну причу пристигло је, како у шали наводе организатори, „неколико килограма радова“, а за најбоље су проглашени афоризам Мила Ћорђијовског из Делчева у Македонији, сатирична прича Огњена Шестића и карикатура Зорана Михајловића.

Гости Чивијаде могли су да виде и две изложбе – о карневалима, коју је приредио Јанко Левнајић, и посебно интересантну

– Дивно је. Оволико насмејаних и веселих младих људи на улицама нашег града може да се види само у данима Чивијаде и карневала – рече један Шапчанин који је посматрао карневал са унуком. Њој су се, каже, највише свиделе веселе маске.

Посебну пажњу су привукли малишани из Дома за наглуве из Котора који су, маскирани у популарне „бабушке“, плесали уз „Калинку“, и чланови Клуба старих из Врњачке Бање, међу којима је била и најстарија учесница карневала, бака Олга. Они су, упркос годинама, изазвали опште одушевљење играјући у ритму мегахита „Гангам стајл“.

Дејан Ћирјаковић и Никола Шкорић, јунаци хумористичке серије „Државни посао“. Неозбиљни, каква им је и држава, у маниру правих политичара, они су својим „поданицима“ озбиљно обећали све што не могу да испуне: хлеб од три динара, милијарду долара за инвестиције из арапских земаља и запослење „на државним јаслама“.

Истог дана када су испратили госте и учеснике карневала, почео је чувени шабачки вашар, па је добро расположење у српској престоници хумора владало још недељу дана, колико су биле отворене капије вашаршта. **Д. Грујић**

ЉУБОВИЈА

Посета манастирима

Педесетак пензионера из Љубовије посетило је манастир Светих архангела Михаила и Гаврила у селу Радовашници, подно Цера, који потиче из 14. века и задужбина је краља Драгутина Немањића. Ктитор обнове манастира је мати Евгенија из околине Бијељине у Републици Српској.

– У Радовашници смо видели много лепог и вредног, лепо смо примљени и почашћени ручком. У повратку смо свра-

тили и у манастир Чокешину код Лознице. Било је ово незаборавно путовање – каже Ковиљка Игњатовић, секретар ОО пензионера у Љубовији. **М. М.**

ЗАЈЕЧАР

У посети бањама

Током августа зајечарски пензионери су организовали посете Брестовачкој, Гамзиградској и Сокобањи, а обишли су и Борско језеро.

У Сокобањи их је у Клубу пензионера дочекао Стојадин Стојковић, председник Удружења пензионера Сокобања, а увече су присуствовали финалу 51. Међународног фестивала „Прва хармоника“. У Брестовачкој бањи су пропратили културно-туристичку манифестацију „Дани Брестовачке бање“, а након посете Борском језеру зајечарски пензионери обишли су и Специјалну болницу за рехабилитацију „Гамзиград“. **М. С.**

ПИРОТ

Гости из Бугарске

Средином септембра шездесетак пензионера из града Правец у Бугарској дошло је у госте Општинском удружењу пензионера у Пироту. Пироћанци су госте срдечно дочекали и угостили, а пензионерима из Правеца допало се оно што су видели у граду на Нишави.

Колеге из Бугарске су се интересовале за рад и активности пиротског удружења, као и за број пензионера и висину пензија.

Велимир Пејчић, председник ОУП Пирот, рекао је да у Пироту живи 16.000 пензионера свих категорија, а госте је упознао и са личном картом града и знаменитостима и лепотама које га окружују. Гортан Стоичев, председник Клуба пензио-

нера „Златна јесен“, говорио је о активностима пензионера у Правецу, којих у том граду има нешто више од три хиљаде.

Оба председника су се сложила да је овај први сусрет само почетак добре и богате будуће сарадње.

– Радићемо на зближавању народа две суседне државе, пре свега нас пензионера – рекао је Пејчић.

У знак сећања на први боравак у Пироту Гортан Стоичев је домаћинима поклатио монографију града Правеца. **С. П.**

БАЧКА ПАЛАНКА

Излет у Београд

Општинска организација инвалида рада Бачке Паланке недавно је за своје чланове организовала излет у Београд. Како каже председница ове организације, Стана Свиларов, која је уједно и председница СИР Војводине, чланови су имали богат програм обиласка главног града.

– Посетили смо Дворски комплекс на Дедињу, где нас је дочекао престолонаследник Александар са супругом, а затим смо обишли Калемегдан. Били смо и у чувеном „Знаку питања“ – рекла је Стана Свиларов и истакла да је овај излет финансијски подржала општина Бачка Паланка.

– Недавно смо учествовали на спортским сусретима инвалида рада Бачке у Оџацима, а у октобру ћемо одржати едукативну радионицу „Оснаживање организације и месне организације у систему инвалидских организација“ – навела је Стана Свиларов. **Д. К.**

Дан Удружења

Свечаном седницом Скупштине, Удружење пензионера општине Сврљиг обележило је свој дан. Говорећи о активно-стима, Миленко Петровић, председник Удружења, осврнуо се на задатке из програма рада, а посебно на активности на побољшању материјално-социјалног положаја чланства. Следи учешће на највећој смотри пензионера, на Олимпијади трећег доба у Врњачкој Бањи, узвратне посете колегама у Мерошини, Књажевцу, Ражњу, учешће на Сеоској олимпијади у Јагодини и многобројни излети, путовања. Петровић је похвалио манифестацију „И ја имам таленат“, као и праксу обележавања рођендана и значајних годишњица у Клубу пензионера.

– Ове године конкурисали смо за буџетска средства и имамо већ уговор за доделу 60.000 динара помоћи. Овим средствима додаћемо и наша и донације, те ћемо, на предлог МО, најугроженијим пензионерима поделити материјалну помоћ. И даље се залажемо, без обзира на то што је дошло до застоја, за изградњу геронтоцентра у Сврљигу, јер је он потребан све старијем становништву – каже Петровић.

За квалитетније живљење око пет хиљада чланова, чуло се на Скупштини, неопходни су чести контакти и непосредни разговори у месним организацијама, као и сарадња с локалном самоуправом, удружењима и Савезом пензионера Србије. **С. Ђ.**

Јанијада у Лукову

У селу Лукову, на обронцима Сврљишких планина, недавно је одржана прва Јанијада. Домаћин ове манифестације била је МЗ Луково и естрадни уметници Драгослав Михајловић Канарина, рођен у овом селу, и његова супруга Јасна Кочијашевић. Сабор у Лукову, под покровитељством општине, организовао је сврљишки Центар за туризам, културу и спорт.

Назив манифестације потиче од јела јанија карактеристичног за Луково, које се припрема од јагњећег меса и поврћа и некада се правило за сватове. На првој Јанијади окупило се око 3.000 људи, што је изненадило и саме организаторе, а посетиоци су стигли из околних села, Сврљига, Књажевца, и готово целе југоисточне Србије.

Планира се да од идућег лета ова манифестација буде такмичарског карактера а главни акценат биће на припреми јаније која ће бити бесплатна за посетиоце.

– Озбиљно се рачуна да Јанијада прерасте у привредни скуп, на коме ће мештани свих сврљишких села моћи да продају и купују пољопривредне производе, да се забаве и уживају у нетакнутој природи – каже Милија Милетић, председник општине Сврљиг, и додаје да овакве манифестације имају за циљ да оживе села и покрену разговоре о пољопривреди, сеоском туризму, и уопште животу на селу. **С. Ђ.**

Одмарали се на Тари

Сваке године Општинско удружење пензионера Нови Кнежевац организује седмодневни одмор за своје чланове у некој од бања Србије. Тако су се протеклих година пензионери из Новог Кнежевца одмарали у Бањи Ковиљачи, Врњачкој и Пролом бањи, на Златару. За време одмора организују се излети и посете ретким природним локалитетима, знаменитостима, манастирима.

Ове године одмор је организован на Тари, а током седмодневног боравка уприличени су излети до језера Перућац и Бајине Баште, посета Вишеграду, Андрић граду, манастиру Рача.

Тара је импресивна, смештај одличан, па је, како кажу у овом удружењу, и одмор педесет новокнежевачких пензионера био за памћење. **А. Л.**

Заједно по Србији

Удружење пензионера Беле воде и Удружење инвалида рада из Железника већ други пут организују заједничке излете, а да су пензионери жељни дружења показује то што их је за Перућац кренуло више од седамдесет. Пут је водио преко Ваљева, Дебелог брда, долином Дрине до манастира Рача, који је по свом изгледу и историјском значају прича за себе. Саграђен је између 1276. и 1316. године, више пута рушен и обнављан, а у њему је током Другог светског рата чувано и сачувано Мирослављево јеванђеље.

Следила је посета хидроелектрани Бајина Башта или, како је многи зову, Перућац. Само вештачко језеро дугачко је више од педесет километара и целом дужином је пловно. А насеље Перућац, низводно од електране, поред своје природне лепоте као створене за одмор и уживање, има и једну необичност. У том насељу природа је створила необичну реку која има два имена Врело и Година – име Врело добила је по јаком извору из камена, а Година зато што њена дужина од извора до ушћа у Дрину износи 365 метара, колико година има дана. **М. Р.**

ПИШИТЕ НАМ

Драги читаоци,

Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на glasosiguranika@pio.rs

Старима – месец дана годишње

Први дан октобра а затим и читав овај месец сваке године посвећен је старима. Разне манифестације, приредбе, многобројне трибине, округли столови... све је тих тридесетак дана посвећено проблемима старења.

Лепо је све то, само не могу а да се не запитам шта је са осталих једанаест месеци у години. Сматрам да морамо да имамо неку дугорочнију стратегију с обзиром на то да нас стручњаци и статистика неумољиво упозоравају да смо као нација све старији и да је прираштај већ годинама негативан. „Бела куга“ је пре неколико деценија била везана за одређене крајеве земље, али сада је то постао проблем целе нације. Зашто је тако, дуга је прича и обухвата све оно што је везано за незапосленост, за младе људе који годинама и деценијама чекају посао, па због тога не улазе у брак, па онда наравно ни децу не чувају, а када то коначно ипак ураде, одлуче се за једно дете, што би се рекло „за лек“. А добро је познато да двоје деце значи тек просту репродукцију, а

да тек троје или више деце значе да неће бити „беле куге“ у земљи.

Да се вратим на поенту: стари и најстарији у земљи. Добро је познато да највећи број пензионера има примања потпуно несразмерна годинама које су провели радећи, уз то недовољна за основне животне потребе. Зато мислим да морамо као земља целе године да размишљамо и планирамо шта и како убудуће, пошто ћемо за деценију-две имати највише становника са 65 и више година. Озбиљно се морамо позабавити тиме. Није обавезно да за све проблеме имамо уникатно решење, већ смемо да мало завиримо преко оградe у комшијска дворишта и, пошто и њих муче слични проблеми, понеко њихово решење пресликамо. Јесте да су богатији, али није увек све само у беспарици, има много тога и у доброј вољи да се на решавању проблема темељно поради.

С поштовањем,

будући пензионер **Александар Марковић**,
Баново брдо

Некад и сад

Процент радне неспособности

По слову закона, сматрано је да постоје случајеви у којима ратни инвалиди могу бити проглашени способним за неке облике вршења војне службе. Уколико би комисија утврдила способност пријављеног инвалида за војну службу, о томе је извештавала команду надлежног војног округа, која би га распоређивала на дужност сходно годинама старости. У случају непризнавања појединца за инвалида, комисија је доносила писано решење и

о томе на лицу места извештавала кандидата. По кључку комисије о признавању инвалидности, приступало се детаљном прегледу инвалида, а оба лекара из комисије била су дужна да утврде врсту и тежину озледе, болести и неспособности према унапред прописаном упутству. Тешки и сумњиви случајеви слати су у болницу или на мишљење лекара специјалисте, а инвалиду се одређивао дан и место накнадног прегледа комисије.

Дијагнозу и степен инвалидности потписивала су оба лекара, а у случају несагласности млађи је издвајао писано мишљење, док је комисија била дужна да цео предмет пошаље лекару специјалисти, па је тек онда, на основу његовог налаза, доносила решење. Лекари су

одређивали и проценат радне неспособности, при чему није узимано у обзир погоршање способности услед личне кривице инвалида.

(Невидљиви гето, положај и живот инвалида у Краљевини Југославији 1918–1941, Љубомир Петровић, Београд, 2007)

Потпуни губитак радне способности

Право на инвалидску пензију може се остварити када се утврди потпуни губитак радне способности до година живота потребних за остваривање права на старосну пензију: ако је узрок инвалидности повреда на раду или професионално обољење, без обзира на дужину стажа, а ако је инвалидност последица болести или повреде ван посла, потребно је најмање пет година стажа.

Изузетак су осигураници код којих је инвалидност настала пре 30. године живота: до 20 година потребна је најмање

једна година стажа осигурања, до 25 година – две године стажа осигурања, а до 30 година потребно је три године стажа осигурања.

Закон прописује контролни преглед у року до три године, изузетак су старији од 58 година и они чије дијагнозе не указују на то да ће радна способност бити побољшана. Захтев за контролу шаље се по службеној дужности, уз позив и обавештење коју документацију треба припремити. Уколико се лице не одазове позиву или неоправдано изостане, обуставља се исплата пензије.

(<http://www.pio.rs>)

Ј. О.

Подаци о стању дуга у исплатној служби Фонда ПИО

? М. Никић, Нови Сад: Право на старосну пензију са преко 35 година радног стажа стекао сам 25. 12. 2012. Добио сам привремено решење јер нисам имао уплаћене доприносе за последњих око годину и по дана. Прихватио сам и потписао да ми се одбија 1/3 пензије месечно док не измирим дуг у висини од око 77.000 динара, плус износ камате. Укупан дуг увећан за износ камате измирио сам са пензијом коју сам примио почетком овог месеца. Интересује ме да ли поново треба да подносим неки захтев како бих примао пуну пензију и када ћу да добијем коначно решење.

Одговор: Уколико је Ваш дуг који сте враћали обрачунат и враћен Пореској управи, требало би да се поново обратите Пореској управи која ће да Вам потврди да је дуг намирен и да више ништа не дугујете. Са овом потврдом се обратите Фонду ПИО са захтевом да Вам се измени решење о пензионисању у погледу дуговања на име

доприноса. Ако сте, пак, дужни Фонду ПИО, у том случају ће се решење донети по службеној дужности и нема потребе да се захтевом обраћате Фонду. Ако се решење ипак не донесе, можете се у исплатној служби Филијале ПИО информисати о стању дуга, и када ће се покренути поступак по службеној дужности.

Уплата доприноса по чл. 15 Закона о ПИО

? Л. И., Мали Иђош: Уколико особе које имају до пензије три, односно пет година, остану без посла (технолошки вишак), да ли, колико дуго и у ком износу могу самостално да уплаћују доприносе – да ли могу све до испуњења услова за одлазак у пензију?

Одговор: Сва лица која из било ког разлога нису обавезно осигурана, односно нису корисници права на пензију, па и због проглашења за технолошки вишак, могу кроз укључивање у обавезно осигурање обезбедити себи стаж уплатом доприноса по чл. 15 Закона о ПИО. Осигураници се обично опредељују за ову врсту

осигурања ако уплатом доприноса стичу право на пензију. Ако то није случај, него се само чекају године живота да би се остварило право на пензију, препорука је свакако да основица на коју се плаћа допринос буде приближно једнака заради коју је осигураник остваривао пре ступања у ову врсту осигурања.

Право на коришћење пуне пензије

? Л. Јакшић, Прокупље: У инвалидској пензији 50% сам од 2004. године. Имао сам повреду ван радног места, инвалид сам треће категорије од 1997. године. Као инвалида III категорије послали су ме на биро за запошљавање 2003. године. Интересује ме кад стичем право на коришћење пуне пензије и како то могу да остварим.

Одговор: Ви сте корисник накнаде у висини 50% инвалидске пензије, и уколико имате минимум 15 година признатог стажа осигурања, што се може видети из решења којим Вам је признато право, сигурно је да ћете једног дана, када навршите 65 година живота, остварити право на старосну пензију. Ако, пак, намераваате да остварите пуну инвалидску пензију, требало би, ако је дошло до по-

горшања Вашег здравственог стања, да поднесете нов захтев за инвалидску пензију, мада је и у овом случају неопходно да имате укупно најмање пет година стажа осигурања и то морате учинити пре навршене 65. године живота. Ако не остварите право на инвалидску пензију из било ког разлога, а немате минимум 15 година стажа осигурања, остаћете корисник 50% инвалидске пензије.

ВИ ПИТАТЕ „ГЛАС ОСИГУРАНИКА“ ОДГОВАРА

Весна Вићентијевић

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање

Исплата пензије у иностранство

? Маја И., Чикаго: Пошто тренутно привремено боравим у САД, да ли могу пензију да примам на мој рачун у некој од банака у Сједињеним Америчким Државама? Шта је све потребно од докумената и да ли то може да уради овлашћено лице у моје име?

Одговор: Нема сметње да Вам се пензија исплаћује у САД. Да бисте то остварили неопходно је да поднесете захтев да Вам се одобри исплата пензије у САД, јер је то држава са којом Р. Србија нема споразум о социјалном осигурању, па самим тим није регулисана ни област исплате пензија. Овај

захтев, наравно, можете поднети и преко овлашћеног лица у Србији. Уз захтев обавезно поднесите доказ о боравку у САД, као и податке о рачуну на који желите да примате пензију и у ком граду. По Вашем захтеву донеће се налог да Вам се пензија исплаћује на жељени рачун.

Посебан стаж

? М. И., Лозница: Интересује ме да ли моја мама има нека права на надокнаду за треће дете. Она 27. 10. пуни 60 година и има 21,5 година стажа. Мама живи у Љубовији и службеница код које се јавила у социјално да се распита који папири су јој потребни, рекла јој је да не доноси изводе из матичне књиге рођених деце јер нема права на то.

Одговор: Ваша мајка нема право на накнаду по основу рођења трећег детета, али има право да јој се по том основу призна посебан стаж од две године. Када Ваша мајка буде остваривала право на пензију овај стаж ће јој свакако увећати пензију, јер нема пун стаж осигурања, већ само 21,5 година

стажа. Зато нека обавезно поднесе захтев за признавање овог посебног стажа, може пре пензионисања, а може и уз захтев за пензију. Препорука је да се поднесе посебан захтев, да би решење о овом стажу било правоснажно и уписан стаж у радну књижицу када буде поднела захтев за пензију.

Доприноси за неповезан стаж

? Л. П., Ђуприја: Као инвалидски пензионер имам неповезан стаж, и то шест месеци у 2004. и пет месеци у 2005. години. Да ли могу сам да уплатим доприносе за те периоде и коме да се обратим?

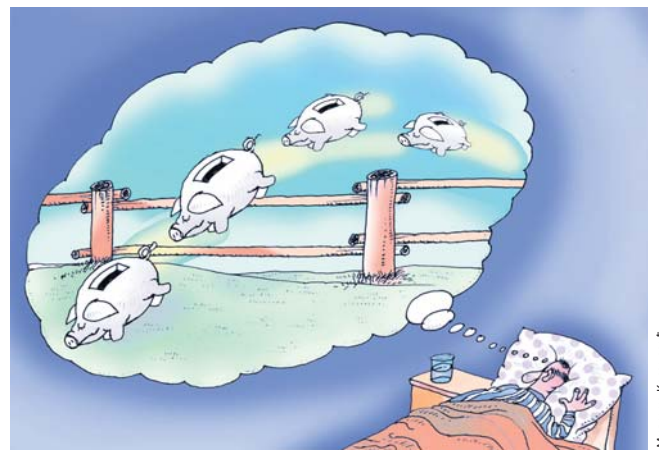
Одговор: Како Вам је већ признато право на инвалидску пензију, то значи да испуњавате услов за инвалидску пензију и без овог стажа који наводите, а за који Ваш послодавац није намирио доприносе. То практично значи да није могуће да сами себи уплатите неизмирене доприносе уместо бившег послодавца, јер се томе прибегава само у слу-

чају када без стажа за који није уплаћен допринос, осигураник, у овом случају Ви, не испуњава услов за остваривање права на пензију. Према томе, није могуће да Ви сами себи уплатите допринос, а решење ће остати привремено све док послодавац сам не измири доприносе, или док се доприноси једнога дана не измире из стечајне масе.

СКАНДИНАВКА

АУТОР: ЛОВИЧИЋ	ОЗНАКА НЕМАЧКЕ	РЕКА У РУСИЈИ	ГРАД У ШПАНИЈИ	ОСТРВО У ЈАДРАНСКОМ МОРУ	СИМБОЛ ТАНТАЛА	ВОЈСКА (МН.)	ВРСТА ВАГЕ (МН.)
ДОБИТ, ПРОФИТ							
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПИСАЦ, СВЕТИСЛАВ ШПАН. ОПЕР- СКИ ПЕВАЧ						
СИМБОЛ ФОСФОРА		МОРСКИ ГРЕБЕН У ОНОМ БРОЈУ			МНОЖИНА (СКР.) САСТОЈАК ХРАНЕ		
СЕВЕРНИ ЈЕЛЕН				РАН. КЛИЗАЧ. КАТАРИНА КУЛА УЗ ЦАМИЈУ			
МАЛОКРВ- НОСТ							
ВИСОКА ЗГРАДА							
МАЂАРСКО ЖЕНСКО ИМЕ						ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ ДРАГИ КАМЕН	
ВРСТА ЕЛЕКТРО УРЕЂАЈА							СУДСКИ ПОРОТНИЦИ (ЛАТ.)
ГЛИНЕНИ МУЗИЧКИ ИН- СТРУМАНТ							
ПРВА НОТА СОЛМИЗА- ЦИЈЕ			ГРАД У ИРСКОЈ ВРСТА БАШТЕ				
СИМБОЛ КИСЕОНИКА		СТАРИЈИ (СКР.) АЕРОПЛАН (МН.)			ДРШКА НА ВИОЛИНИ САН (ПЕСН.)		
ЗАВРШНИ ПОТЕЗ У ШАХУ				СРЕДЊА СТР. СПРЕМА ЈЕЗЕРО НА ТИБЕТУ			
ГЛУМИЦА МИХИЋ						ОЗНАКА ЗА ОБИМ УГАШЕН ВУЛ- КАН У ЈАПАНУ	
СТ. ГРЧКИ ГРАМАТИЧАР							
ФУДБАЛСКИ ВРАТАРИ							
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА				КИЛОТОНА (СКР.) КОЊИ У ПЕСМИ			ПРЕВРЕМЕН
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ЖЕНСКО ИМЕ ИНИЦИЈАЛИ ХИЧКОКА				ДЕО ХЕКТАРА АКАДЕМИЈА НАУКА		
ОЗНАКА ЗА АЛТ		ПОСТОЈБИНА ОДИСЕЈА ПРВО СЛОВО					
ФИНСКИ ВОЗАЧ, МИКА							

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА: простак, лектори, обронак, вратило, но, икџ, о, знак, саба, лг, тур, мар, тамара, бојазан, ерата, и, читалац, л, идила, им, оци, јевреји, анри, ак, се, ант, кустоси, рр, анан

Милеико Јосановић

Мисаоне направе

Ех, где је оно време када су уместо корупције цвевале тикве.

За бесмртнике је смак света пролазна појава.

За нас је сваки бродолом нова победа за путовање.

Знам да сте изван себе, али не вичите. Нећете их дозвати памети.

И медицински експерти тврде да храна побољшава рад органа за варење.

Ипак је боље носити празну главу него никакву.

Има преживелих који су свој живот прогласили неважећим.

Имам добро памћење. Сећам се онога што је требало бити.

Информације треба узимати са резервом, јер можда у њима има и истине.

Вукосава Денчић

(О)лаке речи су најтеже

Живим пуним плућима. Са пола капацитета!

Пустила сам корење у овој земљи. Живим од фотосинтезе.

Мењам животни пут за странпутицу!

Телефони су нам глуви. Зато зидови имају уши.

Пуна ми чашица воде у колону. Да наздравимо?

Скратили нас за главу. Сад смо по мери система поремећених вредности.

Убило се како живимо!

Због таласа поскупљења тонемо у мору проблема.

Немам педигре. Пала сам са породичног стабла!

Продајем зрно памети, испод тезге упола цене.

Не штедим на здрављу. Улажемо у болеснике!

Деана Саиловић

Брана Николић

Да ли сте знали ...

– да је Пекинг најзагађенији град на свету? Иако су власти

Пекинга предузеле велике и скупе акције да очисте ваздух

пред Олимпијаду 2008, загађеност је понекад толика да се због густог смога отказују летови и затварају аутопутеви.

– да је, према резултатима истраживања објављеног ове године, Сарајево најзагађенији град у Европи? На мапи која показује ниво загађења у свету Сарајево је

једини град Старог континента означен црвеним кругом. То значи да честично загађење у босанској престоници износи 372 микрограма по кубном метру.

– да већина градова западне, средње и северне Европе бележи низак ниво загађења ваздуха? За разлику од њих, загађење је повећано на југоистоку Европе, а, осим Сарајева, критични градови су Скопље, Тетово, Софија, Пловдив, Солун.

– да је Хонг Конг најзагађенији град светлом на свету? Наиме, ноћно небо изнад Хонг Конга је хиљаду пута светлије од међународ-

них норми, што овај град чини светлом најзагађенијим градом на свету. Истраживачи кажу да је један од разлога тај што је Хонг Конг екстремно густо насељен, али и изразито велика тежња грађана за јавном сигурношћу.

– да су, према извештају Агенције за заштиту животне средине, најквалитетнији ваздух у Србији у 2011. години имали житељи Копаника, Кикинде, Костолца, Смедерева, Краљева, Сремске Митровице, Лознице, Чачка, али и панчевачког насеља Содара? Истовремено, у свим градским подручјима Београда, Бора, Ниша и Новог Сада у којима је вршено мерење током 2011. године ваздух је био III категорије, односно прекомерно загађен.

– да је Булевар деспота Стефана већ годинама најзагађенија улица у Београду? У последње време конкуришу јој улица Кнеза Милоша, Булевар краља Александра, Савска (Железничка станица) и Нушићева улица.

Лековите мисли

Одшкринули смо врата прошлости. Много, бре, баука.

Данас сам најзад имао један користан састанак. Састао сам се са јелом.

Промашени људи су као чичак. Покушавају за сваког да се прилепе.

Добро је кад држава притеже каиш. Није добро што је то каиш на мојим панталонама.

Од очију јавности не може да се сакрије ниједна тајна.

Кажу да динар чврсто стоји. Али због њега морал стално – пада!

Пензија ми је слична испијању лимунaде. Стално се хватам за сламку.

Небо над Србијом је као мој новчаник. Чисто!

Иде нам добро продаја магле. Зато се многе ствари – замагљују.

Слаби смо ученици. Прошлост никако да нас научи памети.

Чудно, трезан сам, а све видим дупле цене намирница.

Душан Старчевић

Дејан Пацковић

(X)уморне мисли

Ми смо мајстори и за провод и за штедњу. Од Нове године до Божића трошимо као милионери, у остатку године као пролетери.

Током лета били смо на светском нивоу. По броју саобраћајних удеса, пожара, похара банака и станова...

Поскупљење меса, јаја, сира и других намирница стигло је у право време – после летовања. Да не изгубимо витку линију!

У ово оскудно време пазим само на здравље. Све остало – храну, одећу, огрев... остављам за боља времена.

За неке нема зиме, за неке – ни зимнице!

Може да почне са спремањем зимнице и ко нема пара. Да опере старе флаше и тегле...

Друштвене разлике никад нису биле мање – сиротиња носи прње, а богати крпице.

Витомир Теофиловић